

PROSVETNI DELAVEC

Izvajanje pravilnika o ocenjevanju

V Uradnem listu FLRJ št. 10 od 11. marca 1959 je izšel Pravilnik o ocenjevanju učnega in vzgojnega osebja, sprejet na podlagi Zakona o javnih uslužbencih. (Ta pravilnik objavljamo na četrti strani našega lista.)

Nekateri značilnosti iz Pravilnika: Pravilnik odreja, katero učno in vzgojno osebo se ocenjuje. Določeno je, da se vodilno osebo, ki ne poučuje ali ne vrši vzgojnih poslov, ne ocenjuje.

Za ocenjevanje učnega osebja vsake ustanove, za ocenjevanje vodilnega kadra, ki poučuje, in za nižje organizirane šole določa Pravilnik imenovanje posebnih komisij, ki jih imenujejo organi, pristojni za namestitve, t. j. sveti za prosveto občine in okraja.

Komisije ocenjujejo učne osebe na podlagi izpolnjenega Ocenjevalnega lista, mišljenja učnega kolektiva in mnenja prosvetnega svetovalca. Vsaka učna oseba ali vzgojitelj se lahko oceni z oceno »zadovoljuje«, »se odlikuje« ali »se posebno odlikuje«. Za tiste, ki niso pri svojem delu za tekoče šolsko leto pokazali uspehov, kakršne bi morali pokazati za oceno »zadovoljuje«, ugotovi komisija, da ni bilo dovolj elementov za ugodno oceno. Pri ocenjevanju morajo komisije upoštevati vsestransko dejavnost posameznika, tako v šoli, kakor izven šole pri kulturno prosvetnem delu.

Ocenjevalec, kakor tudi posamezni člani komisije imajo pravico zahtevati izločitev članov komisije. O tej zahtevi odloča svet za prosveto.

Tisti, ki ni zadovoljen z oceno, ima pravico pritožbe v 15 dneh po izdaji ocene. Pritožbo rešuje razširjena komisija. Razširjeno komisijo sestavljajo prvotna ocenjevalna komisija, pomnožena za dva člana. Ta dva člana določita: enega svet za šolstvo, a enega delegira ustrežajoča sindikalna organizacija.

Ce okrajni svet za prosveto ugotovi, da je bil kriterij posameznih komisij nepravilen ali če presega število tistih, ki so ocenjeni z oceno »se posebno odlikuje« 10 % vseh ocenjenih oseb, izvrši revizijski ocen prejšnje razširjene komisije.

Za pravilno izvajanje tega pravilnika so odgovorni prosvetni organi. Nujno pa je, da se Pravilnik skupno s člani šolskega odbora temeljito prouči v šolskih kolektivih tako, da ga pravilno razumejo ocenjevalci, kakor tudi člani komisij.

njevanci, kakor tudi člani komisij.

Demokracija je zajamčena s samo obravnavo elementov za ocenjevanje po učiteljskih kolektivih, demokratično sestavo komisij in udeležbo sindikatov pri pritožbah na posamezne ocene.

Kriterij za oceno vsakega posameznika naj bo njegova celokupna prizadevanost v šoli in izven nje. Zagotoviti je potrebno enoten kriterij. Zato bodo potrebna posvetovanja v okrajnem merilu. Enotna navodila za vso republiko bo dal Sekretariat Sveta za šolstvo LRS, kakor jih je dal za celo državo sestanek v Sarajevu.

Nepravilno bi bilo, če bi primerjali prejšnje ocene s sedanjimi. Kakor niso imele prejšnje ocene nikake stimulacije za napredovanje, tako služijo te ocene za določanje prioritete pri konkurzih, za hitrejšo napredovanje itd. Ravno tako ima negativna ocena za posledico, da se ocenjevanju to leto ne šteje za napredovanje.

Naše občinske sindikalne organizacije in okrajni odbori naj pomagajo prosvetnim organom pri pravilnem izvajanju tega Pravilnika. Paziti moramo, da ne bo prišlo do upravnih sporov zaradi nepravilno sestavljenih komisij.

Bogat program proslav ob 40-letnici KPJ na II. osnovni šoli v Ljubljani

Druga osnovna šola v Ljubljani je začela z medšolskim tekmovanjem ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije že 1. januarja. Izmed 19 nedeljskih ekskurzivnih pionijskih in tabornikov, kolikor jih obsega njihov program, so doslej izvedli že naslednje:

Novoletno jeklo so ob polnočnem tabornem ognju praznovali pri spomeniku padlih partizanov v Vrtih;

18. januarja so obiskali Rakov Škocjan, kjer so bile bitke med Nemci in partizani; in tamkajšnji grob padlih partizanov;

26. januarja so bili v Krnici; 15. februarja so obiskali Laze pri Planini, spomenik padlim, Vranje in Skednovo jamo - pribežališče prebivalcev leta 1943 ob umiku Italijanov;

22. februarja Cerkljico in Cerkljiško jezero; tam so obujali spomine na težke čase tega kraja, posebno med okupacijo, ko so nemški bombarderji rušili naselje.

V prihodnjih mesecih bodo pionirji in taborniki II. osnovne šole obiskali še Begunje in Drago, Dražgoše in Jamnik; napravili bodo pohod po Črni in Postojnski jami (z žepnimi svetilkami); v spomin na partizanski napad na nemško bencinsko skladišče; šli bodo v Belo dolino v Kamniški Bistrici, kjer je stala partizanska bolnišnica in bila začena partizanska tiskarna; v Srednjo Radovno, kjer so bili in Nemci požgali naselja in pometali v ogenj ljudi; obiskali bodo Bog, partizansko vas Gabrje in Trdinov vrh, Predjamski grad (gornjo etažo jame, kjer je bilo partizansko sodišče); s Triglava si bodo ogledali svobodno in se neosvojen predel domovine, v Iškem Vintgarju bodo obiskali pogotične taborniške kočice (tam sta se leta 1941 mudila pesnik Rob in Nikolaj Pirnat); šli bodo na Rašico, na Veliko planino (spominji na požigane planinskih koč v času hajke 1944).

Po možnosti se bodo udeležili tudi celodnevne pohoda ob žici okupirane Ljubljane in šli po poti umikajoče se partizanske čete iz Kamniške Bistrice na Kamniško predgorje (zima 1944).

Pionirski odred Jožeta Kosmatina bo pripravil pionijske zbornice, na katerih bodo stari borci in komunisti pionirjem pripovedovali svoje spomine.

22. aprila bo v veliki dvorani Slovenske filharmonije glavna proslava z bogatim sporedom.

Največja množična manifestacija pa bo pohod pionirjev vseh oddelkov na Rašico.

To je nekaj točk iz programa proslav in prireditev v počastitev 40-letnice KPJ II. osnovne šole v Ljubljani. Vredno je omeniti še to, da bodo podmladkarji Rdečega križa obdarovali socialno šibke učence in organizirali tečaj za prvo pomoč. Mladinski aktiv osmih razredov pa bo organiziral lasten študij o osnovah marksizma in zgodovini KPJ in izvedel akcijo za počitniško kadrovske brigode v Cerkljici.

zaradi nepravilne objave imen članov komisij itd.

Naša občinska društva naj takoj izberejo one člane, ki bodo delegirani v razširjene komisije za spremembo splošnih ocen za okrajno revizijo ocen. Istotako naj okrajni odbori določijo člana za razširjeno komisijo za okrajne prosvetne ustanove.

Poleg pomoči, ki jih naj naša občinska društva in okrajni odbor nudijo prosvetnim organom pri pravilnem izvajanju Pravilnika, morajo paziti, da se izloči pri ocenjevanju vsaka protekcija in da delegirani v razširjene komisije take zastopnike, ki imajo polno zaupanje svojega članstva. Z. H.

Za Slovenijo dve nagradi

Komisija Odbora za pripravo I. jugoslovanskega kongresa za telesno kulturo je pregledala naloge učencev, ki jih je prejela od republikanskih svetov za šolstvo na osnovi nagrajnega predkongresnega natečaja.

Od prejetih nalog s temami s področja telesne kulture je omenjena komisija nagradila tri naloge učencev iz osnovnih in tri iz ostalih šol.

Prvo nagrado - kolo - prejme za svojo nalogo »Moje največje doživljanje v telesni kulturi«

METKA MACEK, učenka 8. b razreda IV. osnovne šole Marlbor-Center in za nalogo iste teme MITJA ŽAGAR, dijak 1. a razreda gimnazije iz Kranja, drugo nagrado - smučil.

Sindikati prosvetnih in znanstvenih delavcev FLRJ

Na svoji seji 14. januarja 1959 se je predsedstvo Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije odločilo, da bodo za nameščenice in delavce, ki ne delajo v proizvodnji, osnovani 4 sindikati: sindikat uslužbenec državnih ustanov, sindikat zdravstvenih delavcev, sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev in sindikat delavcev kulturno-umetniških ustanov.

Sindikati prosvetnih in znanstvenih delavcev naj bi vključevali dosedanje Zdrženje učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev, Zdrženje učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev strokovnih šol, Zdrženje univerzitetnih predavateljev in zunanjih znanstvenih delavcev, Zdrženje vzgojiteljev in učiteljev posebnih šol, Zdrženje muzejev in konzervatorskih delavcev, Zvezo društev bibliotekarjev in Zvezo arhivarjev.

Ko se je 1951. leta razformiral enotni Sindikat prosvetnih delavcev in so se ustanovila razna združenja s sindikalnim statusom, je bil položaj v našem šolstvu tak, da je bilo potrebno potom določenih organizacij pritegovati prosvetne delavce k reševanju vrste nerešenih vprašanj na področjih posameznih vrst našega šolstva. V tem smo tudi v mnogem uspeli. Vodstva novih združenj so delo svojih organizacij usmerjala vedno bolj na strokovna področja.

Tako so v preteklem obdobju osnovna vprašanja s področja šolstva v glavnem rešena. Z novim komunalnim sistemom prevzemajo vedno večjo vlogo v šolstvu organi ljudske oblasti na občinah. To dejstvo narekuje potrebo po jačanju osnovnih organizacij prosvetnih delavcev v občinah. Upravljanje šol prehaja vedno bolj v roke družbenim organom - šolskim odborom in svetom za šolstvo.

Splošni zakon o šolstvu z vsemi uredbami, ki mu sledi, je rešil vrsto organizacijskih in strokovnih vprašanj, s katerimi so se večkrat ukvarjale organizacije prosvetnih delavcev. Enotni šolski sistem in enotna prosvetna politika od komunke do najvišjih oblastvenih organov terjata drugačno sindikalno organizacijo prosvetnih delavcev. Potrebno je zlasti okrepiti vlogo osnovnih organizacij v komunalni skupnosti.

V večjih mestih so se nekateri panoge s področja kulture in prosvete bujne razvile (arhivi, muzeji, knjižnice), medtem ko pa so v mnogih komunalnih skupnostih te ustanove še v povojih, njihovi malostevilni uslužbenci pa se čutilo osamljeni v svoji praktični družbeni dejavnosti. Dostikrat sloni razvoj omenjenih dejavnosti izključno na ramedih in avtoriteti posameznika, ni pa neke organizacije, ki bi dala potreben podatek in pravo mesto takim ustanovam. Kaže, da bi v enotnem sindikatu s skupnimi močmi lahko več naredili za popularizacijo in krepitev omenjenih ustanov - zlasti v manjših krajih.

Vse to narekuje potrebo po enotni organizaciji prosvetnih in znanstvenih delavcev. Razumljivo je, da je treba pri tem upoštevati in koristiti dosedanje pozitivne izkušnje posameznih združenj in organizacij, kakor tudi njihove specifičnosti, saj v šolstvu še vedno vrsta vprašanj ni rešena, reformna šola pa bo trajala daljši čas in bo treba nekatera vprašanja obravnavati še naprej v naših organizacijah po posameznih vrstah šol in s strokovnjaki, ki delajo v njih. V novi sindikalni organizaciji bo treba najti take organizacijske oblike in načine dela, da bodo vse stroke prišle do največjega možnega izražanja. Vzgojiteljske in raziskovalne stroke, ki so se do kar največje zrušile, kadar se bodo obravnavala števila skupna vprašanja

zvoja, gospodinjstvo, fizično in proizvodno delo, pedagoške in družbene oblike samouprave itd.; politične organizacije bi morale vplivati na oblikovanje notranjega življenja šol, pospeševati bi morale nadaljnje razvijanje izobraževanja odraslih in pomagati krepiti materialne osnove našega šolstva.

V razpravi po poročilu tovariša Majhna je sodelovalo več diskutantov. Tovariš Avguštin Lah je obravnaval nekatera vprašanja v zvezi z reorganizacijo in materialno osnovo, kakor tudi vsebinsko preobrazbo učno-vzgojnega dela v šolah ljubljanskega okraja. Tovariša Zima Vrščič Holly je obravnavala politično vzgojo učnega kadra; zlasti bi moral nuditi več pomoči mladim prosvetnim delavcem. Znanje, ki ga posejeda šola, še vedno ne ustreza potrebam po znanju, kakršno naj da šola našemu državljanu; dalje je govorila o nalogah skupnosti učencev in izvenšolski dejavnosti. Tovariš Tone Kropušek je razpravjal o vlogi Ljudske mladine pri preobrazbi šole, tov. Jože Petejan pa je poudaril, da so bili šolski odbori doslej preveč prepuščeni sami sebi in da morajo politične organizacije storiti v tej smeri več kot so doslej.

V razpravi so sodelovali še tovariši Leopold Krese, Stefan Pavšič, Janko Rudolf, Jure Ivanetič, dr. Jože Vilfan; predsednik tov. Miha Marinko je razpravo zaključil s predlogom, da bodo na osnovi poročila in razprave izdelali sklepe in jih poslal okrajnim in občinskim ljudskim odborom kot smernice za nadaljnje izvajanje načel naše šolske reforme.

Med temi vprašanji so: nadaljnje razvijanje družbenega upravljanja v šolah in vzgojnih ustanovah; spoznavanje novih vzgojno-izobraževalnih področij, ki posebno pomembno vplivajo na oblikovanje socialističnega človeka in se pojavljajo v reformiranem šolstvu kot nove smeri: družbeno-ekonomska vzgoja, gospodarsko - tehnična

področja šolstva, prosvete in drugih strok.

Vedeti je treba, da bo številno močna sindikalna organizacija, ki bo imela dobro vodstvo in bo tudi finančno okrepljena, laže dosegla ugled in postala nepogrešljiva družbena sila, mimo katere ne bo mogel nihče, kadar se bodo obravnavala življenjsko važna vprašanja njenega članstva.

Ne nazadnje pa je treba poudariti, da bodo tudi pogledi na nadaljnje delo okrog reforme šolstva s povezovalnim šole z raznimi kulturnimi in prosvetnimi ustanovami bolj enotni in se bomo laže izognili improvizacijam, ki lahko ovirajo normalen razvoj otrok. S spretnim vzklajevanjem dela znanstvenih ustanov in so bi lahko ustvarili oblike stalnega okvira s sodobnimi znanstvenimi dosežki pri pouku.

Sindikati prosvetnih in znanstvenih delavcev bi vključevali učitelje, predmetne učitelje, profesorje, znanstveno, administrativno, tehnično in pomožne osebe na vseh vrstah šol, predšolskih ustanov, domov, samostojnih znanstvenih ustanov in inštitutov, muzejev, knjižnic, arhivov pa morata tudi zavodov za napredek šolstva. V ta sindikat se ne bi vključili učitelji in administrativne osebe na glasbenih in umetniških šolah ter akademijah; te bi bile priključene sindikatu delavcev kulturno-umetniških ustanov.

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko je bilo pri popisu vseh uslužbenec v šolah in kulturno prosvetnih ustanovah na dan 1. oktobra 1957 stanje takole: v šolah zaposlenih skupno 103.873;

v znanstvenih in kulturnih ustanovah pa 8.949 - skupno torej 112.824.

Podružnica kot osnovna sindikalna organizacija bi bila organizirana po teritorialnem principu, v vsaki občini ena podružnica. V večjih ustanovah bi osnovali sindikalne skupine, kjer pa bo treba, tudi pododbove.

V večjih mestnih občinah, ki imajo preko 200 članov, bi lahko formalizirali podružnice po industrijskem principu in to v večjih šolah in ustanovah s preko 50 uslužbenec.

Občinski odbori bi bili samo v večjih mestih.

Okrajni odbori bi vključevali delo podružnic. Ti odbori bi imeli poleg običajnih komisij še odbore za posamezne stroke.

Po vseh republikah bi se osnovali republikanski odbori. Tudi pri republikem odboru bi delali poleg raznih komisij še odbori po strokah.

Prav tako bi bila osnovana pri Centralnem odboru vrsta komisij za delo na posameznih področjih.

Ustanovni kongres Federacije delavcev in javnih uslužbenec Jugoslavije bo konec letosnjega leta. Zanj dne 1. marca so se v Beogradu sestali člani plenarum vseh dosedanjih sindikatov in razpravljali o osnovanju Federacije. Sprejet je bil začasni Statut Federacije ter izbrano predsedstvo Federacije, ki bo vodilo posle do kongresa.

Prisravnice za proslavo 40 letnice ZKJ v Društvu vzgojiteljev v Ljubljani

Poleg proslav 40 - letnice ZKJ, ki bodo v vsaki posamezni ustanovi, pripravljajo društvo ljubljanskih vzgojiteljev osrednjo proslavo, kjer bodo sodelovali gojenci vseh predšolskih in izvenšolskih vzgojnih ustanov, gojenci posebnih vzgojnih ustanov in gojenke Srednje vzgojiteljske šole. Večina teh ustanov praznuje tudi 100-letnico svojega obstoja. Vzgojiteljske in raziskovalne stroke, ki so se do kar največje zrušile, kadar se bodo obravnavala števila skupna vprašanja

kazala oblike likovne in tehnične vzgoje v teh zavodih. Na slavnostnem zborovanju bodo med drugim pregledali uspehe vzgojnega dela in dali priznanje najboljšim in najpožrtvovalnejšim izvenšolskim in predšolskim prosvetnim delavcem. V počastitev 40 - letnice ZKJ bodo vzgojni domovi vse leto tekmovali v aktivizaciji mladine za ideološki študij in delovne akcije, razen tega pa tudi v utrjevanju samoupravljanja mladine v domovih. Letos bodo izdal zbornik z aktualno problematiko predšolske in izvenšolske vzgoje, historični teh ustanov pri nas, pa tudi najboljše literarne prispevke gojencev.

Mladi umetnik pri delu (Likovni krožek Pionirske knjižnice v Ljubljani)

Prosvetni delavci Pomurja bodo svečano proslavili 40-letnico Partije

Okrajni odbor Zdrženja učiteljev in profesorjev za okraj Murska Sobota je na svoji seji 14. t. m. sklenil, da bo 16. maja svečano poslavil 40-letnico naše herojske Partije ob priliki Dneva prosvetnih delavcev okraja Murska Sobota. Za to proslavo bodo na predstaviteljski politično-pedagoški referat predsednika Sveta za šolstvo LRS tov. Vladka Majhna. Po svečanem delu proslave bodo prosvetni delavci Pomurja odprli spomenik prosvetnim delavcem Pomurja, ki bodo v počastitev 40-letnice naše Partije, bo zaključil družabni večer.

Za to proslavo ob priliki Dneva prosvetnih delavcev je pokazal polno razumevanje tudi OLO v Murski Soboti, ki ga bodo tudi naprosili, da prevzame pokroviteljstvo proslave.

Prosvetne delavce in našo javnost že sedaj opozarjamo na to veliko svečano proslavo. J. B.

Uprava prosi šolska vodstva, naj poravnajo naročnino tudi za tekoče leto, da ji ne bi bilo treba za vsako leto posebej pošiljati računov.

Hospitacijske šole v mariborskem okraju

Pedagoški center v Mariboru išče vedno nove oblike strokovnega izobraževanja učiteljskega kadra. Med ostalimi bolj ali manj posrečeni oblikami so tudi hospitacijske šole oziroma posamezni oddelki.

Te šole in oddelki so ustanovljeni na nekaterih občinskih centrih (Lenart, Košaki, Tezno, Ptuj itd.), kjer se naš učiteljski kader poglavlja v strokovna vprašanja na osnovi dognanih in uspešnih metod dela. Razumljivo, da morajo voditi občinski ljudski odbori posebno personalno politiko in sprejemati v te šole najprizadevnejše in najboljše učne moči.

Vse te šole imajo svoj posebni poslovnik, kjer so določene dolžnosti in pravice posameznih učiteljev.

Hospitacijsko šolo vodi pedagoški vodja. Delo pa je organizirano tako, da prihajajo hospitirani vsakokrat razred-

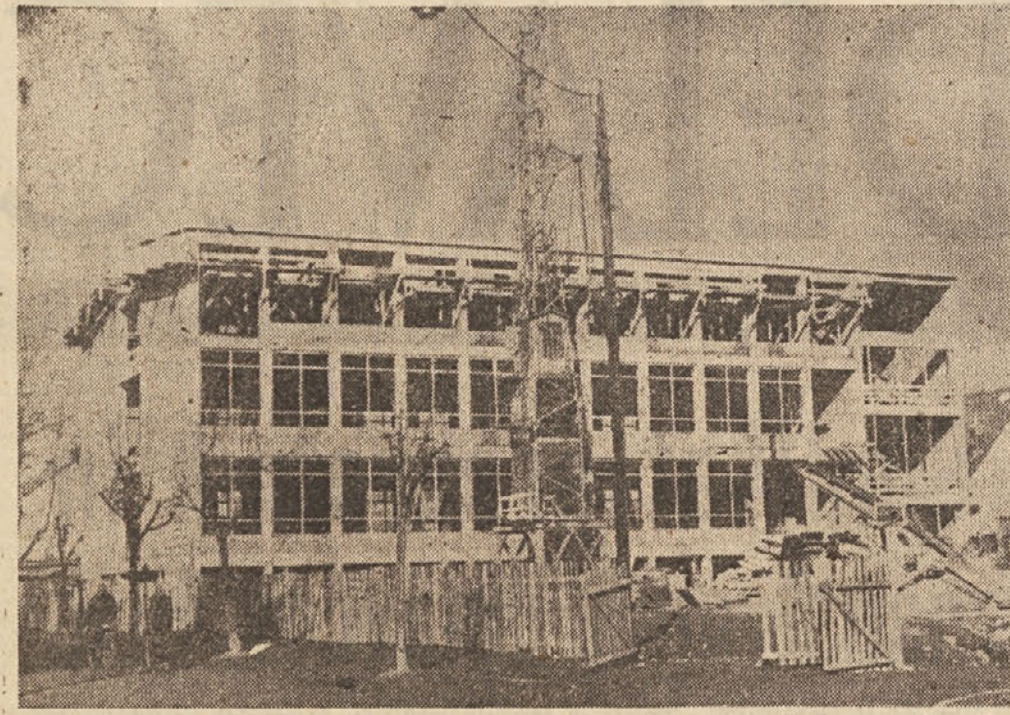
metodične izsledke. Učitelji so sami spoznali, da s podrobnim študijem in vnašanjem spoznanj v svojo prakso pomagajo reševati težave zahtevne naše šole. S takim delom se morajo bistveno spremeniti tudi odnosi med učiteljem in učencem.

Doslej so te šole v redu opravile svojo nalogo, saj se je na tak način izobraževalo nad 300 učiteljev, ki so pris-

stvovali 125 hospitacijam v letu.

Vse to delo pa s pozornostjo sledijo občinski ljudski odbori, sveti za šolstvo in šolski odbori. Ti se ne pomisljajo sprejemati nase poleg drugih težkih finančnih obveznosti tudi vzdrževanje hospitacijskih šol, ki postajajo iz leta v leto v občinskem merilu uspešnejši pedagoški centri.

Končnik: Drago

Trije trakti centra vajenskih šol v Mariboru so že pod streho. Tu se bodo namestile vajenske šole za kovinsko in elektro stroko. S tem bodo v Mariboru znatno razbremenjene ostale šole, kjer so doslej te ustanove gostovale. Mo žnost nadaljnjega šolanja pa bodo našli tudi tisti mladinci, ki jih doslej šole zaradi preobremenjenosti niso mogle več sprejeti. (Na srednji tehnični šoli v Mariboru so letos var nčili skoraj 300 mladih ljudi.)

Zakaj?

K članku »Strokovno šolstvo zaostaja za časom«, objavljenem v Prosvetnem delavcu št. 5 z dne 11. marca 1959, se mi vsiljujejo nekatere pripombe. Pri tem se omejujem samo na nižje strokovne, na vajenske šole.

Kljub zaostanku za časom, ki je bil ugotovljen na posvetovanju Sveta za prosveto OLO v Ljubljani, moramo priznati, da so se vajenske šole po osvoboditvi nenehno razvijale in dosegle pri vseh težavah in ovirah neprimerno višjo stopnjo, kakor so jo imele prej. Njihovo vodstvo so prevzeli praktični šolniki, strokovni pouk pa novi učitelji — strokovnjaki iz proizvodnje: mojstri, tehniki, inženirji.

Vzlic uspehom, ki so bili prikazani na mnogih razstavah po vsej Sloveniji, je to šolstvo še vedno zapostavljeno. Če vrsto let sprejemajo vajenske šole učence z dovršenimi 4 razrednih gimnazij, sedaj pa že iz popolnih osemletnih osnovnih šol. Tam so jim bili vodilni predstavniki šole razvijatelj, na vajenskih šolah, torej višje stopnje, pa še vedno vodijo in upravljajo šole upravitelji. Že čujem ugovor; mar je od naslova vodstva odvisev napredek kakšne ustanove ali podjetja? Nikakor. Za naslove se učitelji nikoli niso potegovali. Toda dokler bodo naslovi še vedno vplivali na zaostalo mnenje ljudskih množic, moramo upoštevati tudi to. Ni čuda, če ima ljudstvo o teh šolah in o vajencih še zelo napačno mnenje.

Na vajenskih šolah je bil in je še danes uveden predmetni pouk tako za splošno izobraževalno kakor za strokovne ali tehnične predmete. Zakaj se ti

učitelji ne bi smeli imenovati predmetni ali strokovni učitelji? Res je, da zanje nismo imeli in še danes nimamo posebnih višjih ali strokovnih šol. Toda ti učitelji se morajo izobraževati sami, samoiniciativno, če hočejo dosegati v šoli uspeh, ki ga terja napredujoče gospodarstvo. Mar ne zaslužijo vsaj ti isti učitelji, ki že vsaj 5 let uspešno poučujejo na teh šolah, naslov predmetnega ali strokovnega učitelja v ustreznim plačilnim razredom? Za ostale z nižjim številom službenih let bi lahko uvedli strokovne izpite. S tem bi izenačili učni kader brez posebnih težav.

Na Reki imamo sicer Višjo pedagoško šolo za usposabljanje učitelstva na nižjih strokovnih šolah. Pravijo pa, da ta šola še nima urejenega polnomočja. Dokler ne bo urejen status učitelstva na nižjih strokovnih šolah, je vprašanje, če bi nam uvedba nove skupine »tehnična vzgoja — fizika« kaj pomagala, ker verjetno ne bo reflektirano zanjo.

Nižjih strokovnih šolam je treba dati ugled in priznanje, vse drugo bodo izboljšali učni kadri sami, če bodo šole deležne tudi ustrezne materialne podpore.

Razmeroma težko delo na vajenskih šolah povzroča še vedno prenikanja šolska predizobrazba vajencov. Preden bo šolska reforma stekla tako, da bodo po njej vstopali vsi učenci v nižje strokovne šole z dovršenim 8. razredom, bo poteklo še nekaj let. Ali naj čakamo na tisto dobo ob sedanjem stanju? Edina rešitev je v šoli za odrasle. Na vseh nižjih strokovnih šolah naj bi se uvedli posebni tečajji, ki bi pripravljali učence z nepopolno predizobrazbo za vstop v nižje strokovne šole. Na tromesečnih ali periodičnih vajenskih šolah z internatsko ureditvijo bi pri 40 tedenskih učnih urah za tri predmete: računstvo, slovenščino in risanje morda zadostovalo 1 do 2 meseca priprave. Vsekakor pa bi nižje strokovne šole take učence bolje pripravile za nadaljnje učenje kakor katerakoli poljubna šola za odrasle.

Vse prepočasne se razvija tudi gradnja poslopj za nižje strokovne šole. Če bi jih imeli več in bi bile opremljene z najpogostejšimi delavnici in za praktične vaje na strojih in z orodjem, bi se učenci že v šoli navadili najosnovnejših prijemov za obdelavo materiala, v podjetjih pa že delali kot mladi proizvajalci. Josip Kotnik

Učitelji in profesorji iz Litije so zborovali

Pred dnevi so imeli člani litijskega Društva učiteljev in profesorjev zborovanje v Litiji. Udeležila se ga je tudi poslanka tovarišica Zima Vrščaj. V začetku zborovanja je predsednik Niko Prestor pozdravil nove člane, ki so bili ob novi razmejitvi občin priključeni k litijski občini, in to učitelstvo iz: Poljsnika, Memola, Dol in Gradšča.

Precej diskusije je bilo glede predloga, da bi se v dveh ali treh večjih središčih ustanovile centralne knjižnice, v katere bi tudi manjše osnovne šole prispevale del svojega proračuna za knjižnice. Ker so šolski proračuni že itak nizki, da si šole ne morejo naročiti vseh revij, ni bil ta predlog sprejet. Vsi navzoči pa so bili za to, da bi bile v večjih krajih večje knjižnice, kjer bi se lahko izposojali

razne pedagoške knjige, vendar ne na račun manjših šol. Za te knjižnice je treba najti drugje sredstva. Vsaka šola — tudi najmanjša — bi morala imeti naročene vsaj vse mladinske knjige.

Tovarišica Zima Vrščaj je poudarila pomen samoupravljanja. Že v otroku je treba vzgojiti potrebo, da bo pozneje posegel v samoupravljanje iz čisto notranje potrebe. Zato naj se že v osnovni šoli seznanijo z oblikami dela za samoupravljanje. Pri vzgoji za samoupravljanje je zelo važna razredna skupnost. V otroških združenih otroka navajamo na samoupravljanje.

Važni so odnosi med učitelstvom. Tudi na roditelskih sestankih vzgajamo ljudi. Če bodo roditelski sestanki pravilno potekali, bodo ljudje sami za-

htevali izboljšanje šole. Roditelski sestanki naj bo javna tribuna, kako naj se šola v danih prilikah izboljšuje in napreduje.

Na zborovanju so razpravljali tudi o težkočah vzgoje v naših oddaljenih krajih. V hrbovskih vaseh se se dogaja, da otroci prinašajo za malico tudi po litr vina. Proti tem navadam se je težko boriti. Na vzgojo vplivajo tudi filmi. Potrebno je, da bodo šole odločile, katere filme lahko gleda šolska mladina.

Učitelstvo je opozarjalo na težave, ki nastanejo, ko so starši prestavljeni. Na naših osemletkah se poučujejo v različnih krajih različni jeziki. Tako se lahko zgodi, da je oče prestavljen v kraj, kjer poučuje drug jezik, kot se je poučeval v kraju prejšnjega službovanja.

Razpravljali so še o raznih primerih slabe vzgoje v posameznih krajih in o pomenu šolskega odbora, ki mora v takih primerih pravilno ravnati. Na zborovanju so sklenili, da bodo ustanovili »Mlade zadružnike« v večjih krajih, kot so: Litija, Šmaratno in Gabrovka.

V zvezi s proslavo 40-letnice KPJ naj učitelstvo v šoli primerno prikaže pomen te obletnice in razvoj delavskega gibanja.

Pred zaključkom zborovanja so se pomenili še o pripravah za sindikalni izlet; na zadnjem zborovanju so namreč odločili, da bodo priredili sindikalni izlet v Trst in Benetke.

Zatem so se sestali še aktivni, ki so pregledali delo v posameznih razredih. Posamezni učitelji so podali svoja izkustva v razredu. Pevski aktiv se je pomenil o pripravah za občinski pevski nastop, ki bo spomladi. Učitelstvo tretjih razredov pa je sklenilo, da bo poslalo v Litijo zgodovinski razvoj svojih krajev. Snov bodo uredili in razmnožili in bo služila pri spoznavanju družbe.

Tudi aktivni višjih razredov posameznih predmetov so se sestali in se pomenili o delu v razredih.

Prihodnje zborovanje bo najbrže v mesecu aprilu.

Miha Vahen, Jevnica

O likovni vzgoji

V dobi atoma, vsemirskih raket, mehanizacije, forsirane industrializacije, nevrotične naglice zljčenja deluje kot presenetljivo nasprotje vedno večje zanimanje za probleme estetske vzgoje. Tehno pomembnost te vzgoje uvidevajo ne samo strokovni pedagogi, temveč tudi krmari sodobnega družbenega življenja — ker se zavedajo velikega pomena estetske vzgoje za harmoničen razvoj novega človeka v naši družbeni stvarnosti. Narasča joče zanimanje za umetnost in estetsko vzgojo najbrž organsko rase tudi iz podzavestne želje današnjega človeka, da bi priključil v zmehanizirano življenje protisilo, ki bi vzpostavilo ravnovesje diktatorskega razuma — ki je človeka sicer dvignil do vladarja nad naravnimi silami zemlje in kmalu tudi vsevirja — a mu hkrati grozi, da ga bo notranje duhovno popolnoma ostromašil in da mu bo v prsih človeško srce zamenjal s kovinsko škatico atomske energije.

Ob narasčajučem zanimanju za estetsko vzgojo nasploh je razumljivo, da se je prebudilo do polemične ostrine tudi zanimanje za likovno pedagogiko in likovne estetske. A prav pri odmerjanju pomembnosti in družbene koristnosti likovne vzgoje in likovnega estetskega okusa se mi zdaj nerazumljivo, da je med načrtovalci novih učnih programov še vedno mnogo takih, ki prav likovno vzgojo omalovažujejo podcenjujejo in ji v primeri z estetsko vzgojo v literaturi in glasbi odmerjajo zadnje mesto. In vendar se sreča sličerni državljani od intelektualca do ročnega delavca sleherni dan pri svojem delu in počitku neprimerno večkrat z neštetiimi predmeti narave, obrti, industrije, arhitekture, stanovanjske opreme itd. — kot pa s heksametrom in tercino ali kontrapunktom in sonato. Narčevalce učnih programov, ki nameravajo risanje in likovni estetski vzgoji — v nasprotju s stanjem v kulturo razvitih državah — odmeriti število učnih ur prav po mačehovski — je treba opozoriti, da pozabljajo naslednje:

Ker zahteva pouk likovnih umetnosti od učenca raznovrstne in pestre aktivnosti, predstavlja veliko vzgojno vrednoto v estetskem, intelektualnem in moralnem pogledu in nudi pedagoško možnost za psihološko pretehtavanje učenca in za odkrivanje njegove umetniške naderjenosti.

Znanje, misli in metijske spretnosti, pridobljene pri pouku likovnih umetnosti, koristijo učenca v času šolanja, kakor tudi pozneje pri delu. Učijo ga razumno, plemeniti in lepo uporabiti svoj prosti čas. Učijo ga spoznavati in ocenje-

vati lepoto v naravi, v življenju, v umetnosti in v produktivnih aktivnostih od industrijskih izdelkov do tekstilnih vzorcev in najrazličnejših uporabnih obrtnih predmetov.

Likovne umetnosti spadajo med neobhodno potrebne vzgojne pomočnike za dosego čim harmoničnejšega razvoja učenceve osebnosti; hkrati predstavljajo tehtno sredstvo za globlje spoznavanje stvarnosti in razvijanja ustvarjalne fantazije.

Pouk likovne estetske in likovnih umetnosti, tako kot vseh ostalih umetnosti, povečuje strpnost, vlogo in razumevanje med ljudmi in narodi. Razmnoževanje slik in sploh vseh vrst likovnih stvaritev s pomočjo fotografije, knjig, tiska, filma in televizije predstavlja danes tako važen element napredka in vpliva na množice kot nekoč iznajdba tiskarstva. Zato je pomembno in važno, da vizualno izobrazbo sodobnega mladega človeka čim bolj razvijamo, ker mu s tem širimo obzorje razuma, plemenitimo njegov okus in hkrati ščitimo njegovo občutljivost za lepoto pred vsem, kar je vulgarno, kičasto in grdo, v kateremkoli sektorju njegovega življenjskega dejstvenosti in družbene koristnosti likovne vzgoje in likovnega estetskega okusa se mi zdaj nerazumljivo, da je med načrtovalci novih učnih programov še vedno mnogo takih, ki prav likovno vzgojo omalovažujejo podcenjujejo in ji v primeri z estetsko vzgojo v literaturi in glasbi odmerjajo zadnje mesto. In vendar se sreča sličerni državljani od intelektualca do ročnega delavca sleherni dan pri svojem delu in počitku neprimerno večkrat z neštetiimi predmeti narave, obrti, industrije, arhitekture, stanovanjske opreme itd. — kot pa s heksametrom in tercino ali kontrapunktom in sonato. Narčevalce učnih programov, ki nameravajo risanje in likovni estetski vzgoji — v nasprotju s stanjem v kulturo razvitih državah — odmeriti število učnih ur prav po mačehovski — je treba opozoriti, da pozabljajo naslednje:

Ker zahteva pouk likovnih umetnosti od učenca raznovrstne in pestre aktivnosti, predstavlja veliko vzgojno vrednoto v estetskem, intelektualnem in moralnem pogledu in nudi pedagoško možnost za psihološko pretehtavanje učenca in za odkrivanje njegove umetniške naderjenosti.

Znanje, misli in metijske spretnosti, pridobljene pri pouku likovnih umetnosti, koristijo učenca v času šolanja, kakor tudi pozneje pri delu. Učijo ga razumno, plemeniti in lepo uporabiti svoj prosti čas. Učijo ga spoznavati in ocenje-

vali lepoto v naravi, v življenju, v umetnosti in v produktivnih aktivnostih od industrijskih izdelkov do tekstilnih vzorcev in najrazličnejših uporabnih obrtnih predmetov.

Likovne umetnosti spadajo med neobhodno potrebne vzgojne pomočnike za dosego čim harmoničnejšega razvoja učenceve osebnosti; hkrati predstavljajo tehtno sredstvo za globlje spoznavanje stvarnosti in razvijanja ustvarjalne fantazije.

Pouk likovne estetske in likovnih umetnosti, tako kot vseh ostalih umetnosti, povečuje strpnost, vlogo in razumevanje med ljudmi in narodi. Razmnoževanje slik in sploh vseh vrst likovnih stvaritev s pomočjo fotografije, knjig, tiska, filma in televizije predstavlja danes tako važen element napredka in vpliva na množice kot nekoč iznajdba tiskarstva. Zato je pomembno in važno, da vizualno izobrazbo sodobnega mladega človeka čim bolj razvijamo, ker mu s tem širimo obzorje razuma, plemenitimo njegov okus in hkrati ščitimo njegovo občutljivost za lepoto pred vsem, kar je vulgarno, kičasto in grdo, v kateremkoli sektorju njegovega življenjskega dejstvenosti in družbene koristnosti likovne vzgoje in likovnega estetskega okusa se mi zdaj nerazumljivo, da je med načrtovalci novih učnih programov še vedno mnogo takih, ki prav likovno vzgojo omalovažujejo podcenjujejo in ji v primeri z estetsko vzgojo v literaturi in glasbi odmerjajo zadnje mesto. In vendar se sreča sličerni državljani od intelektualca do ročnega delavca sleherni dan pri svojem delu in počitku neprimerno večkrat z neštetiimi predmeti narave, obrti, industrije, arhitekture, stanovanjske opreme itd. — kot pa s heksametrom in tercino ali kontrapunktom in sonato. Narčevalce učnih programov, ki nameravajo risanje in likovni estetski vzgoji — v nasprotju s stanjem v kulturo razvitih državah — odmeriti število učnih ur prav po mačehovski — je treba opozoriti, da pozabljajo naslednje:

Ker zahteva pouk likovnih umetnosti od učenca raznovrstne in pestre aktivnosti, predstavlja veliko vzgojno vrednoto v estetskem, intelektualnem in moralnem pogledu in nudi pedagoško možnost za psihološko pretehtavanje učenca in za odkrivanje njegove umetniške naderjenosti.

Znanje, misli in metijske spretnosti, pridobljene pri pouku likovnih umetnosti, koristijo učenca v času šolanja, kakor tudi pozneje pri delu. Učijo ga razumno, plemeniti in lepo uporabiti svoj prosti čas. Učijo ga spoznavati in ocenje-

Drobne iz Kamnika

Svet za šolstvo občinskega ljudskega odbora Kamnik je organiziral tečaj za pridobitev osnovnega izobrazbe. Žal se ni prijavilo za ta tečaj toliko kandidatov, kot so pričakovali. Zdej obiskujejo tečajniki peti in šesti razred, jeseni pa bodo naredili še sedmi in osmi razred.

Letos bodo v Kamniku začeli graditi novo šolsko poslopje za osnovno šolo in gimnazijo. Do jeseni računajo, da bo zgradba pod streho. Stala bo predvidoma 120 milijonov dinarjev.

Pomanjkanje šolskih prostorov je v kamniški občini v zadnjih letih postalo zelo pereče vprašanje. Predlogo so odlašali z gradnjo novih šolskih stavb, tako da danes otroci s podeželja ne morejo dobiti popolne osemletne izobrazbe, ker v mestnih šolah ni več prostora za nje.

V perspektivnem planu imajo še gradnjo šol v Smartnem in v Tunjicah.

Konec letošnjega šolskega leta bodo imeli upravitelji osnovnih šol na območju kamniške občine seminar za pouk tehni-

čarstva. Zdej imajo ta predmet le v prvem in drugem razredu. Organizacijo dela v šolski zadrugi pripravljajo aktivneje le še v Tunjicah in v Stranjah.

»Cvetiča vejica« se imenuje glasilo II. osnovne šole v Kamniku; pravkar je izšla prva letošnja številka, nameravajo pa jih do konca šolskega leta izdati še tri. — List je okusno opremljen, pišejo ga na visalni stroji, zato imajo veliko dela z njim. V bodoče dobo skušali dobiti ciklostil, da bo delo la-

Učitelstvo stalno izraža željo po praktičnih primerih, kako obravnavati v IV. razredu spoznavanje družbe in narode in kje iskati za ta dva predmeta primerno učno snov.

Učiteljci Majda Vrečko in Judita Kristan s 1. osnovne šole na Viču sta pripravili dve učni enoti, in sicer o alpskem in predalpskem svetu. Po sestavljeni pripravi sta snov obravnavali predhodno v šoli, potem pa sta s celim razredom napravili poučno ekskurzijo v vse večje kraje.

Kako sta to izvedli, nam pripovedujeta sami.

Ekskurzija v Alpski svet

Obravnava snovi v razredu

1. Spoznavanje družbe: Meja Alpskega sveta, gorstva v Alpiskem svetu, industrijska središča.

2. Spoznavanje narave: Pojem gozda, vrste gozdov, rastlinski pasovi, zaščitene rastline, gozdne živali.

Priprava: Da bi bil pouk čim bolj življenjski in vsa alpska okolja bližja učencem, je bilo potrebno izvesti ekskurzijo v Alpejske predele. Da bi bila ekskurzija čimbolje izvedena, smo se morali nanjo temeljito pripraviti. Priprava je bila sistematično urejena in je zajemala zgodovinsko, zemljepisno, prirodopisno in literarno snov. Pri podajanju snovi vsa se menjavala.

Učiteljeva priprava: Snov smo zajemale iz Valvazorja, Zgodovine Jugoslovanov, NOB, iz ljudskega izročila, Melik-Alpski svet, s prospektov, iz Planinskega vestnika, gozdarstvih priložnikov, Lovskega vestnika, leksikona ter botanika in zoologije. Literarno snov pa smo črpale iz Zgodovine slovenskega slovstva in iz pisateljevih del.

Učenceva priprava: Tudi učenci so bili na ekskurzijo dobro pripravljani. S snovjo so bili seznanjeni, ekskurzija pa je njihovo znanje poglobila, razširila in jih seznanila z resničnim življenjem človeka v Alpiskem svetu. Narisali so si obris Slovenije, v katerega so

sešli na Dunaj in tam nadaljeval študij filozofije. Ker ni opravi vseh izpitov, ni dosegel samostojnega poklica vse življenje. Služboval je kot uradnik v notarski službi.

Recitiranje pesmi: Na Sorškem polju.

Škofja Loka

Zemljepisna snov: Škofja Loka leži pod Skofjeleškim hribovjem. Najvišji je Lubnik, pod katerim je lepa podzemna jama. Škofjeleško hribovje je polno gozdov, ki skrivajo različne gozdne živali. Tu so bila večkrat kraljeva lovišča in je še danes zelo razvit lov. Pri Škofji Loki se združita Poljanska in Seiška Sora. Ob Poljanski Sori teče Poljane, kjer Poljanski Sori teče Poljane, kjer Poljanski Sori teče Poljane. Ob se je rodil Ivan Tavcar. V Škofji Loki sta tovarni tkanin in klobukov.

Ogled tovarne »Sešire«.

Zgodovinska snov: Mesto je bilo do 1803 last freiških škofov. Ker ti kraji niso bili s Slovenijo gosti naseljeni, so začeli tu naseljevati tudi Nemci. Na Sorško polje so privedli Bavarce in ustanovili okrog slovenske vasi Zabcina več nemških naselbin. Tako so pomemčevali Slovence. V loški okoliščini pa je slovenski jezik prevladal. Škof je dal zgraditi za sebe in svoje naslednike grad na hribovju v okolici Škofje Loke pa je še danes ostalo mnogo neslovenstev — Puštal itd.

Med NOB je Škofja Loka odločno sodelovala. Škofja Loka in okolica ne bo nikoli pozabila 1. 1944, ko so Nemci ustrelili 50 talcev in zažgali Vešterski mlin, v katerem so zgoreli 4 tiskarji, ki so iskali partizanske lepave v skritih partizanskih tiskarnah in kateri se niso mogli rešiti. Mnogo škofjeleških družin pa so Nemci izselili v Srbijo že 1. 1941, od koder so se vrnilli šele ob osvoboditvi 1945.

Kranj

Zemljepisna snov: Iz Skotje Loke vodi pot proti Kranju. Je vedno po Sorškem polju, na ono stran se je razprostirala Kranjska ravan. Tudi te dve ravni sta zgrajeni iz prodatnih naplavin, zato uspevajo tu iste kulture kot na Ljubljanskem polju.

Kranj leži med Savo in Kokro. Kokra pritče iz Kamniških al-

Alpskih Alp, ki so Severno od Kranja. Najvišji vrh, ki ga vidiš, je Savi. Tu se združita Kranjska in tovarne. Prešernov spomenik in tovarne.

Zgodovinska snov: Kranj je bil naseljen že v ilirskih in keltskih časih. Za časa Rimljanov se je mesto imenovalo Santicum. Kasneje je postalo mejo Kranj glavno mesto Kranjske marke. V srednjem veku so se v Kranju pogostokrat hajali kranjski vitezi in prirejali turnirje — najbolj priljubljene viteške igre. Leta 1564 do 1577 je razsajala v Kranju kuga. Ko se je v Ljubljani 1. 1579 pojavila kuga, so se uradi 1. 1579 selili v Kranj. Leta 1688 polje izbruhnilo v mesto velik požar. Več kot pol mesta je pogorelo. Drug požar je bil 1811. Solo je imelo mesto že 1494.

Literarna snov: Grob Simona Jenka in Franceta Prešerna.

Radovljica

Zemljepisna snov: Pot vodi tudi skozi Radovljico. Tu se združita obe Savi: Sava Dolinka in Sava Savica. Sava B. izvira kot slap Savica, nato pa teče skozi Bohinjsko jezero. Zapadno od Radovljice vidimo visoke gozdne planote, to sta Polkujka in Jelovica, ki sta polja gozdnih plodov, kot so borovnice, maline in brusnice. Te plodove nabirajo in jih izvažajo v tuj države.

Literarna snov: V Radovljici je bil rojen Anton Linhart, avtor Zupanove Mleke in Matiček se ženi.

Lesce

Zemljepisna snov: V Lescah je tovarna verig in čokolade. Imajo pa tudi letališče, ki je važno za tujski promet.

Vrba

Literarna snov: Rojstni kraj Franceta Prešerna. Ponovimo kratek življenjski pesniški. Učence recitira pesem »O Vrba«.

Učitelstvo stalno izraža željo po praktičnih primerih, kako obravnavati v IV. razredu spoznavanje družbe in narode in kje iskati za ta dva predmeta primerno učno snov.

Učiteljci Majda Vrečko in Judita Kristan s 1. osnovne šole na Viču sta pripravili dve učni enoti, in sicer o alpskem in predalpskem svetu. Po sestavljeni pripravi sta snov obravnavali predhodno v šoli, potem pa sta s celim razredom napravili poučno ekskurzijo v vse večje kraje.

Kako sta to izvedli, nam pripovedujeta sami.

Ekskurzija v Alpski svet

Obravnava snovi v razredu

1. Spoznavanje družbe: Meja Alpskega sveta, gorstva v Alpiskem svetu, industrijska središča.

2. Spoznavanje narave: Pojem gozda, vrste gozdov, rastlinski pasovi, zaščitene rastline, gozdne živali.

Priprava: Da bi bil pouk čim bolj življenjski in vsa alpska okolja bližja učencem, je bilo potrebno izvesti ekskurzijo v Alpejske predele. Da bi bila ekskurzija čimbolje izvedena, smo se morali nanjo temeljito pripraviti. Priprava je bila sistematično urejena in je zajemala zgodovinsko, zemljepisno, prirodopisno in literarno snov. Pri podajanju snovi vsa se menjavala.

Učiteljeva priprava: Snov smo zajemale iz Valvazorja, Zgodovine Jugoslovanov, NOB, iz ljudskega izročila, Melik-Alpski svet, s prospektov, iz Planinskega vestnika, gozdarstvih priložnikov, Lovskega vestnika, leksikona ter botanika in zoologije. Literarno snov pa smo črpale iz Zgodovine slovenskega slovstva in iz pisateljevih del.

Učenceva priprava: Tudi učenci so bili na ekskurzijo dobro pripravljani. S snovjo so bili seznanjeni, ekskurzija pa je njihovo znanje poglobila, razširila in jih seznanila z resničnim življenjem človeka v Alpiskem svetu. Narisali so si obris Slovenije, v katerega so

sešli na Dunaj in tam nadaljeval študij filozofije. Ker ni opravi vseh izpitov, ni dosegel samostojnega poklica vse življenje. Služboval je kot uradnik v notarski službi.

Recitiranje pesmi: Na Sorškem polju.

Škofja Loka

Zemljepisna snov: Škofja Loka leži pod Skofjeleškim hribovjem. Najvišji je Lubnik, pod katerim je lepa podzemna jama. Škofjeleško hribovje je polno gozdov, ki skrivajo različne gozdne živali. Tu so bila večkrat kraljeva lovišča in je še danes zelo razvit lov. Pri Škofji Loki se združita Poljanska in Seiška Sora. Ob Poljanski Sori teče Poljane, kjer Poljanski Sori teče Poljane. Ob se je rodil Ivan Tavcar. V Škofji Loki sta tovarni tkanin in klobukov.

Ogled tovarne »Sešire«.

Zgodovinska snov: Mesto je bilo do 1803 last freiških škofov. Ker ti kraji niso bili s Slovenijo gosti naseljeni, so začeli tu naseljevati tudi Nemci. Na Sorško polje so privedli Bavarce in ustanovili okrog slovenske vasi Zabcina več nemških naselbin. Tako so pomemčevali Slovence. V loški okoliščini pa je slovenski jezik prevladal. Škof je dal zgraditi za sebe in svoje naslednike grad na hribovju v okolici Škofje Loke pa je še danes ostalo mnogo neslovenstev — Puštal itd.

Med NOB je Škofja Loka odločno sodelovala. Škofja Loka in okolica ne bo nikoli pozabila 1. 1944, ko so Nemci ustrelili 50 talcev in zažgali Vešterski mlin, v katerem so zgoreli 4 tiskarji, ki so iskali partizanske lepave v skritih partizanskih tiskarnah in kateri se niso mogli rešiti. Mnogo škofjeleških družin pa so Nemci izselili v Srbijo že 1. 1941, od koder so se vrnilli šele ob osvoboditvi 1945.

Kranj

Zemljepisna snov: Iz Skotje Loke vodi pot proti Kranju. Je vedno po Sorškem polju, na ono stran se je razprostirala Kranjska ravan. Tudi te dve ravni sta zgrajeni iz prodatnih naplavin, zato uspevajo tu iste kulture kot na Ljubljanskem polju.

Kranj leži med Savo in Kokro. Kokra pritče iz Kamniških al-

Alpskih Alp, ki so Severno od Kranja. Najvišji vrh, ki ga vidiš, je Savi. Tu se združita Kranjska in tovarne. Prešernov spomenik in tovarne.

Zgodovinska snov: Kranj je bil naseljen že v ilirskih in keltskih časih. Za časa Rimljanov se je mesto imenovalo Santicum. Kasneje je postalo mejo Kranj glavno mesto Kranjske marke. V srednjem veku so se v Kranju pogostokrat hajali kranjski vitezi in prirejali turnirje — najbolj priljubljene viteške igre. Leta 1564 do 1577 je razsajala v Kranju kuga. Ko se je v Ljubljani 1. 1579 pojavila kuga, so se uradi 1. 1579 selili v Kranj. Leta 1688 polje izbruhnilo v mesto velik požar. Več kot pol mesta je pogorelo. Drug požar je bil 1811. Solo je imelo mesto že 1494.

Literarna snov: Grob Simona Jenka in Franceta Prešerna.

Radovljica

Zemljepisna snov: Pot vodi tudi skozi Radovljico. Tu se združita obe Savi: Sava Dolinka in Sava Savica. Sava B. izvira kot slap Savica, nato pa teče skozi Bohinjsko jezero. Zapadno od Radovljice vidimo visoke gozdne planote, to sta Polkujka in Jelovica, ki sta polja gozdnih plodov, kot so borovnice, maline in brusnice. Te plodove nabirajo in jih izvažajo v tuj države.

Literarna snov: V Radovljici je bil rojen Anton Linhart, avtor Zupanove Mleke in Matiček se ženi.

Lesce

Zemljepisna snov: V Lescah je tovarna verig in čokolade. Imajo pa tudi letališče, ki je važno za tujski promet.

Vrba

Literarna snov: Rojstni kraj Franceta Prešerna. Ponovimo kratek življenjski pesniški. Učence recitira pesem »O Vrba«.

Zirovnica

Zemljepisna snov: Približalimo se Zirovnici. Na desni strani so visoke gore Karavank in Srednja Sava. Na levi opazujemo gozdne pasove (ponovitev gozdnih pasov ob neposrednem opazovanju). V Mostah pri Zirovnici je hidrocentrale, ki so jo zgradili po vojni. Zajezili so Savo od Javznika do Zirovnice in jo pretvorili v umetno lezero. Završnica, kjer je manjša hidrocentrala.

Literarna snov: V Zirovnici se je rodil Matija Cop. Bil je velik učencem. Poznal je 19 jezikov. S svojim znanjem je bogatila našo kulturo. Prešerna. Brez Copa bi ne imel Prešerna. Ko bi mi svojemu narodu najbolj koristil, je utonil v Savi. Njegova smrt je silno užalošila Prešerna.

Zgodovinska snov: Staroslovensko grobišče in spomeniki talcem NOB.

Jesenice in Javornik

Zemljepisna snov: Javornik leži pod Karavankami. Tu je del jezarn na Jesenicah, in sicer v jezarni na Jesenicah, in povezana z ozkotirno železnico. Na Jesenicah pa imamo velike planže in martinarni. Jesenice leže pod Mežaklo v ozki dolini. Mežaklja je visoka planota v Julijskih Alpah. Pokrita je z velikimi gozdovi, ki skrivajo ogromno divjih živali. Zato so tu znana lovišča. Biliz Jesenice je Golica, polna naravnih pojavov.

Zgodovinska snov: V srednjem veku so bili v Karavankah rudniki in fužine. V 16. stol. so postavili planže na Savi. Kasneje so začeli obrate modernizirati. Vsa trgovina z železom je bila prodajna. Najstarejši rudnik je bil v Rovtni nad Jesenicami. Ker je bila dolina ob Savi zaradi povenjenosti, močvirja se neobjudena, so vabile k naselitvi planine, ki so nudile sončne pašnike in bogate zaklade železne rude. Podjetniki so kralji gozdove in začeli pridobivati železno rudo in tu so nastale prve železne peči in kladiva. Kmalu pa so Italijani začeli izpodpirati domače podjetnike. Napravili so laške planže in se naselili na Jesenicah in Javorniku. Domačini pa so se začeli baviti s poljedelstvom in živinorejo. Kasneje so nastali med domačini in posestniki spori. Ti spori in razkošno življenje pa so mučili gospodarje.

SOLSKA ZADRUGA V CIRKULANAH:

Pet let dela in uspehov

»Edini kapital nam je bila ljubezen in neizmerna volja«

Cirkulane so kulturno-gospodarsko središče tega dela Haloz (v bližini znanega gradu Borl). — Same Cirkulane spadajo v vinorodni predel s stanimi nasadi.

Ljudje so tod zelo živahni in, kar je najvažnejše — izredno bistri, zaradi vsakdanje borbe za svoj življenjski obstanek.

Solski okoliš je velik; številno otrok koleba okoli 650.

Sola je pri ljudeh zelo v čisti, saj ni rodiljskega sestanka, ki se ga ne bi udeležilo kakih 300 staršev.

Pouk imajo otroci dopoldne in popoldne. V šoli je devet dobrih in ena zaslusna učiteljica. Vsega imajo petnajst učnih moči, a manjka jih še osem, zato delo mnogokrat trpi.

Sola ima marionetno lutkovno gledališče, je ozvočen, ima vodovod, terarij, akvarij (1800 litrov) in alpinete s subtropskim, alpskim in ostalim rastlinstvom.

Začetek je bil težak

»Imamo pa tudi močno podudarjen gospodarski del, kot ga ima malokatera šola v Sloveniji,« nam je v neprikritem ponosom pripovedoval ravnatelj tov. Lado Stumberger. »S tem hočem reči, da imamo že od leta 1954 šolsko zadrugo. Mogoče je naša velika napaka v tem, ker smo prešli in preskromni, da bi o tem obveščali javnost. Ker ste pa nas že izzvali, bomo pa povedali nekaj več.

Socialne razmere pri nas niso kdo ve kako rožnate. — Moram reči, da se je marsikaj spremenilo na bolje, vendar se vse premalo. Zato si je šola zadala nalogo, vzgajati poleg ostalega tudi ljubezen do zemlje. Prilobili smo si zemljišče in praktično ga že pet let obdelujemo z uspehom. Prišli smo brez vsakih sredstev, edini kapital nam je bila ljubezen in neizmerna volja, kar pa je bilo bogato poplačano.

Ljudje, učenci in oblast so razumeli potrebe. Bili so primeri, ko ni bilo gnoja, da smo ustavili naše vozničke na cesti, jih naprosili in čez nekaj ur je bil gnoj. Namreč zemlja, ki smo jo dobili, je bila kristalno čista in mastna ilovica. Fizikalno smo jo izboljšali in danes že nekaj pomeni. V okolici šole je bilo dovolj odpadkov. Vse od kamna, malte, apna, smeti in vrag vedi še kaj smo uporabili ter s tem zemljo izboljšali, a okolico očistili.

Dobili smo jablane, iztaknili hrustke, posekali breskve, vohljali za malinami, našli vegetativno zaraščeno, organizirali kanadski topol, sposodili liguster, naprosili divjake, »sposodili« cement za toplo gredo, »elastično dobili« 30.000 sadik a še skoraj vsega ne spominim, ker je tega že pet let.

Učenci so material kar hitro spravili v zemljo. Pridne roke so naredile kompost in to ne malo.

Prišla je zima. Zajec je imel svobodo in nam napravil dokaj škodo. Tudi voluhar se je šopiril. Toda ker smo naredili s lastnimi žulji, nismo omahnili. Učenci so sprejeli borbo. Napravili so ograjo, ki ni ravno kratka, jasno se ne more primerjati s kitajskim zidom, meri pa vendar 364 metrov, kar niso večje solze!

Razmere pa narekujejo delo. Orodišče si vedno od sosedov ne bomo mogli izposojevati, to nam je bilo jasno. Tovarišica Korenjakova še sicer ne tarna. Pa tudi temu smo napravili koraj. Pa tudi učenci zdaj ne nosijo več orodja v šolo. Postali smo gospodarji in zdaj imamo orodjarnico in orodje. Tudi škropilno nič več s hrbtno škropilnico, temveč to delo opravi traktor; učenci pa komaj zadržimo, da ne pretaknejo poslednjega vlička na traktorski škropilnici.

Ja, še to moram povedati, da je splošno bilo delo na ramah učiteljev, ki so organi-

zirali in fizično mnogo prispevali. Danes pa že mladi združniki delo sami organizirajo in vodijo.

»Hudo je biti berač...«

Seveda so nas zanimali rezultati tega dela.

Tov. Stumberger nam jih je kar natresel:

»Učenci so postali mladi gospodarji in čitajo ljubezen do rodne grude. — Postali so praktični in vedo dobro, kako je treba delo organizirati in pri katerem koncu morajo prijeti.

Nasade izredno čuvajo, prav radi se pa spominjajo, kdo je kaj zasadil, rezal, cepil. Lotila se jih je samozavest in ponos, ki sta našemu človeku manjkala.

Mlada generacija, ki je pred petimi leti zapustila šolo, ne pijančuje. Moram povedati, da pri nas le težko srečate pijanca, čeravno je vimo tu doma. Če pa že katerega srečate, je navadno tuje. To je prav nasprotno s prejšnjimi časi!

Poleg pedagoške gospodarskega smotra smo pa dosežili tudi lep finančni uspeh — 190 tisoč dinarjev letno! Vendar nam gnotni dobiček ni bil nikoli vodilo in cilj. — Zdi se nam, da je prav, če to, kar delamo, rodi uspehe. Hudo je biti berač, kot smo bili mi. Tudi finančna sredstva so dana učencem v uporabo. Vedno kaj maška.

Pravkar sem govoril z učenci, ki so predlagali, da bi poleg gnojil, škropiva itd. bistvo dobro, če bi na objektu postavili vremenoslavno postajo in za ta predel uvedli antiperonosporno službo, instrumente pa uporabljali hkrati kot učilo pri fiziki (toploter, barometer, aeroid, ombrometer, vetrnica itd.).

Ravnatelj je pri tem izrazil željo: »Mogoče pa bo mladini, združnikom iz Cirkulan, ker so bili tako dolgo tihi, skrom-

ni in marljivi, priskočila na pomoč tudi naša oblast...« Res, kdo more reči, da ne bo?

V načrtu: večja pietarska delavnica

»Naš objekt izgleda mnogo krat kot mravljišče. Mogoče bo kdo pomislil, da samo delamo in se nič ne učimo,« je nadaljeval ravnatelj. »Pa ni tako. Zdržnikov in razredov je mnogo. Če učenec dela mesečno dvakrat po 45 minut, je to že mnogo. Celotni vsi ne pridejo na vrsto.

Pripomnil bi še, da imajo učenci tudi gospodarski del. Viški so namenjeni šolski kuhinji. V ostalem pa se uče vrtnarstva, konzerviranja in pestroste prehrane: gojijo nove kulture — papriko, paradiznik in drugo. Na prihodnjem zasedanju bo naša šolska zadruga organizirala sprejela novo nalogo: povečanje vrbovega nasada, iz katerega bi se razvila pietarska delavnica v Cirkulanah, nekaj vrbe bomo pa uporabljali za pletenje v šoli. Sredi vrbovega nasada bodo učenci urejali kolesko farmo z okoli 100 selekcioniranimi kolesi. — Jajca bodo zamenjavali z domačimi in tako prišli do štolskih plemenskih koles. Železniško upravo bomo namprosil za dva stara vagona.»

Šolski združniki v Cirkulanah so letos enkratno povečali malinov nasad, višek plemenitih malin pa dobili za svoje domove.

Povečali bodo nasad ligustra, ki jim bo služil za okrasitev vasi, višek pa bodo prodali.

Kanadskih topolov so že potaknili 1200. To je zelo hitro rastoči les. Drevo doraste v 25 letih. V teh krajih je namreč pomanjkanje industrijskega lesa in lesa za kurjavo. Že letos bodo dali prve topole učencem. Pa tudi potaknjenec so dobili.

Sadno drevje, ki jim ga je voluhar uničil, so učenci zamenjali z doma vzgojenimi. Nekaj pa bodo tudi prodali. Seno pokosijo, spravijo in prodajo na pomlad, ko je cena najbolj ugodna!

Prejšnje občine: Cirkulane, Borl in Gorčnica so bile revne. Šolski proračun je znašal okoli 450.000 din, za kurjavo pa so porabili skoraj 400.000 din. Šole iste velikosti v drugih občinah so dobivale 2 do 3 milijone.

Tako računajo: če bodo vrbov nasad povečali, bi znašal dohodek do 300.000 din in bi se lahko delno — kot že zdaj — sami vzdrževali.

Okoli šolskega poslopja in na dvorišču urejujejo učenci skozi vse leto gredece z različnimi cvetjem in okrasnim grmičevjem. Šolske hodnike in učilnice pa krasijo lončnice. S tem učence navajajo, da bodo tudi svoja stanovanja in okolico vzdrževali v lepem redu.

Tako vzgajajo v učencih čut za lepoto.

SAP TURIST BIRO VAS VABI Prosvetni delavci Rim in Neapelj POMPEJE - SORRENTO - CAPRI - MODRO JAMO - TIVOLI - BENETKE

Zadružne organizacije in kmetijski strokovnjaki so dolžni pomagati šolskim zadrugam

Glavna zadruga zveza LRS je pred kratkim vzpostavila vsem okrajnim zadrugam zvezo v Sloveniji posebno pripravila, kako naj le-te pomagajo šolam pri ustanavljanju in delu šolskih zadrug. V tem pripravili je med drugim rečeno:

Družbeni delavci na vasi, zlasti pa zadružne organizacije si morajo prizadevati, da bo glavna naloga šolskih zadrug vzgoja bodočih, naprednih, socialističnih kmetijskih proizvajalcev. Zadružno delo učencev v osnovnih šolah na vasi je treba organizirati po proizvodnem načelu tako, da si učenci pridobijo določena znanja, sposobnosti in navade, da se v njih razvije zadružna zavest, zadružni duh, pripravljenost in navajenost na kolektivno delo, da učenci znajo vredno-

ti družbeno lastnino, da se naučijo uporabljati tehniko, da se zagrejejo za nove načine organizacije dela v proizvodnji, za nove odnose. Potrebno je, da šolska zadruga svoje delo vselej povezuje z delom in proizvodno smerjo kmetijske zadruge in občine ter upošteva razvojno stopnjo svojih članov, vzgojne namene in naloge, ki naj jih opravi.

Šolska zadruga ni nova zadružna organizacija, temveč oblika izvenšolske dejavnosti, ki vzgaja zadružni naraščaj. V izrazito kmetijskih področjih bo šolska zadruga glavna oblika dela izvenšolske vzgoje. Tako oblika izobraževanja je v prvi vrsti namenjena družbeni vzgoji in spoznavanju principov družbenega upravljanja v najbolj začetnih oblikah. Zadružne organizacije in kmetij-

ski strokovnjaki so dolžni pomagati šolskim zadrugam in s svojim delom vplivati, da se bodo uspešno razvijale. Ob ustanovitvi šolske zadruge moramo vzključiti vse dosedanje oblike aktivnosti na področju kmetijsko-zadružnega izobraževanja v šoli in jih nadalje razvijati ter jih izpopolnjevati preko šolske zadruge.

Vrtnarstvo, poljedelstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, živinoreja, perutinarstvo, reja malih živali, živalski vrt, higiena pri živini, tople grede, ribniki, vaje s kmetijskimi stroji, meteorološka postaja, nasadi jagodičevja, ogled zadružnih akcij s sodobno agrotehniko — oranje, brananje, žetev s kombajnom — vse te oblike dela naj bodo usmerjene pogojem posameznih krajev primerno in to tako, da bodo učenci spoznali prednosti zadružne proizvodnje.

Te naloge bodo opravljal na šolskem zemljišču in na drugih šolskih in izvenšolskih objektih pri kmetijskih zadrugah in na kmetijskih posevstih.

Zadružne organizacije naj pomagajo nabaviti šolski zadrugi primerna semena, umetna gnojila, škarje, cepilne nože, sadjarske kolektorje, Kmetički glas, zbirko Kmetičke knjige, vzorce semen in gnojil, razne kmetijske slike, primerne orodje za delo na šolskem zemljišču in drugo.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Šolske zadruge bodo razvijale tudi druge oblike dela: nabiranje zdravilnih zelišč, akcije za zatiranje škodljivcev — posebno koleradskega hrošča, pobiranje kamenja na njivah in travnikih, organizirale bodo medsebojna tekmovalna in prostovoljna dela; dale pa bodo tudi poseben poudarek razvoju hranilne službe na šolah.

Kmetijske zadruge naj omogočijo šolski zadrugi ogled zadružnih nasadov, skladišč, predelovalnih nasadov, kmetijskih posestev, ekonomij, strojnih remiz, Poskrbijo naj, da bodo dobile v upravljanje del zemlje, če ni šolskega vrta. Zadružne naj pomagajo otrokom s strokovnimi navodili in nasveti in naj poskrbijo, da se bodo uspešno izobraževali tudi v tej smeri. Predlagamo, da prevzamejo patronat nad šolsko zadrugo in ji stalno pomagajo pri delu. Kmetijske zadruge naj pomagajo šolskim odborom pri ustanavljanju šolskih zadrug; poskrbijo naj za dobro sodelovanje med šolskim odborom, aktivom mladih združnikov, mladinsko organizacijo in drugim organizacijami. Tako sodelovanje bo omogočilo spremljanje učencev do končne osnovne šole ter do poznejšega vpisa v kmetijsko gospodarsko šolo in v aktiv mladih združnikov.

Solski združniki v Cirkulanah okopavajo nasad malin.

družbe in prirode v osnovni šoli

Čez Kopensko sedlo vodi Korenška ostan, ki je bila zgrajena v rimskih časih. Gradil jo je Julij Cezar 57. leta pred našim štetjem. Na Javorjniku pa je bil v rimskih časih peči privratar izdejan žarnarjanec.

Literarna snov: Tone Cufar se je rodil na Jesenicah kot sin tovarniškega mizarja. V mladih letih je bil pastir, nato pa se je izdal za mizarja. Kasneje se je preselil v Ljubljano. Že l. 1896 je bil zaradi komunizma obsojen na leto ječe, ki jo prebil v Ljubljani in Beogradu. L. 1942 so ga uveli Italijani in ga odpeljali v Gonars pod tujim imenom. Toda izdajalec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s samim cesarjem. Zgodba, kako je posekal Pegamo, je naslikana na starih čebeljnih panjih. (Pesem Pegam in Lambergar). Kazalnica je bila med vojno preurejena v zapore, danes pa je v njej umobolnica. Predelec ga je izdal tistomur. Ti so ga odpeljali v Ljubljano in izročili Nemcem. V Senuki je moral puestopiti na nemški avtomobil, a se je kljub temu, da je imel roke zvezane, pognal čez polje proti gozdu. Toda preden ga je dosegel, so ga pokosile brzostrelke. Cufar je napisal večiger iz delavskega življenja, roman Pod kladičvom, Dovesť Tovarna.

videti duplino. Ljudje pravijo, da so ga zgradili skratje. Danes od tega gradu ni nič videti, le imo Rudičev grad, ki spominja nanj. Drugi, Begunjski grad, katerega razvaline pričajo o nekdanji močnatosti in minljivosti, so postavili v XIII. stol. in so se vanj vselili plemiči Lambergarji, Vitez Gasper Lambergar je bil junak. Na 35 turnirjih se je bojeval z vitezi in tudi s

PRAVILNIK

O ocenjevanju učnega in vzgojnega osebja

Na podlagi drugega odstavka 254. člena zakona o javnih uslužbencah (Uradni list FLRJ št. 53-57, 44-58 in 1-59) predpisuje Sekretariat Zveznega iz-

vršnega sveta za prosveto in kulturo s soglasjem Sekretariata Zveznega izvršnega sveta, za občo upravo

ljudski odbor, določi svet tega člana v sporazumu z ustanoviteljem šole. Tretji član je predsednik ali član šolskega odbora oziroma odbora (sveta) zavoda, ki ga določi šolski odbor oziroma odbor (svet) zavoda. Za tretjega člana ne more biti določen član šolskega odbora oziroma odbora (sveta) zavoda, ki je bil izvoljen v odbor izmed učnega in vzgojnega osebja oziroma izmed učencev tiste šole oziroma tistega zavoda.

15. člen
Učno in vzgojno osebje je lahko ocenjeno s splošno oceno »zadovoljuje«, »se odlikuje« ali »se posebno odlikuje«.

S splošno oceno »se posebno odlikuje« je lahko ocenjeno le tisto učno oziroma vzgojno osebje, ki je doseglo uspehe v učno-pedagoškem delu, poleg tega pa prispevalo k izboljšanju tega dela v svojem zavodu ali sploh.

Če predstojnik, ki izpolnjuje vprašalno-polo, misli, da bi bilo treba posameznega učitelja oziroma vzgojitelja oceniti s splošno oceno »se posebno odlikuje«, mora pri izpolnitvi vprašalne pole podrobno obrazložiti vsak posamezen podatek. Obrazložitev se mora opirati na dejstva in biti podkrepjena s konkretnimi primeri iz uslužbenčevega dela.

Za učno in vzgojno osebje, ki v svojem delu za to šolsko leto ni pokazalo uspehov, kakršne bi moral pokazati, da bi dobilo splošno oceno »zadovoljuje«, ugotovi komisija z obrazložitvijo, da ni bilo dovolj elementov za ugodno oceno.

Delo v krožku na kamniški gimnaziji

PRAVILNIK O OCENJEVANJU UČNEGA IN VZGOJNEGA OSEBJA

I. Splošne določbe

1. člen
Učno in vzgojno osebje na šolah in v drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih se ocenjuje za vsako šolsko leto.

Določba prejšnjega odstavka velja tudi za honorarno učno in vzgojno osebje, ki dela poln delovni čas.

2. člen
Ravnatelj (upravitelj) šol in njihovi pomočniki, šefi odsekov na strokovnih šolah in predstojniki drugih vzgojnih izobraževalnih zavodov, ki po posebnih predpisih niso dolžni počevati oziroma opravljati vzgojnega dela — se ne ocenjujejo.

4. člen
Učno in vzgojno osebje se ocenjuje vsako leto v dobi od 1. aprila do 31. maja za tekoče šolsko leto.

3. člen
Učno in vzgojno osebje, ki v šolskem letu več kot šest mesecev ni bilo v službi (ki je bilo na bolezenskem dopustu, na brezplačnem izrednem dopustu, na specializaciji, odstranjeno iz službe in dr.), se za to šolsko leto ne ocenjuje.

5. člen
Določbe tega pravilnika se uporabljajo smiselno tudi za učno osebje, ki nima vodilnega naziva, pa vodi na višjih šolah vaje ali praktično delo oziroma predava določene pomožne predmete ali ročne spretnosti, vodi vaje in praktično delo in dr. na fakultetah, visokih šolah s stopnjo fakultete, na umetniških akademijah ter v univerzitetnih in fakultetnih ustanovah, ki so namenjene za pouk.

10. člen
Komisije iz 7. in 9. člena tega pravilnika morajo biti praviloma imenovane za vsako šolo oziroma vsak vzgojni in izobraževalni zavod.

11. člen
Svet oziroma sekretariat republiškega sveta, ki je pristojen za prosveto, izda odločbo o imenovanju komisije iz 7. oziroma iz 9. člena tega pravilnika vsako leto najkasneje do konca decembra. Z isto odločbo določi članom komisije tudi namestnike.

16. člen
Ko komisija prejme izpolnjene vprašalne pole, mora zahtevati pred začetkom ocenjevanja za vsakega učitelja oziroma vzgojitelja, ki naj ga oceni, tudi mnenje učiteljskega oziroma vzgojiteljskega zbora.

4. člen
Učno in vzgojno osebje se ocenjuje po enotnem obrazcu (vprašalna pola za ocenitev), ki je objavljen skupaj s tem pravilnikom in je njegov sestavni del.

6. člen
Učno in vzgojno osebje se ocenjuje po enotnem obrazcu (vprašalna pola za ocenitev), ki je objavljen skupaj s tem pravilnikom in je njegov sestavni del.

12. člen
Za izločitev članov komisije veljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list FLRJ št. 52-56).

17. člen
Za učno in vzgojno osebje, ki je v šolskem letu, za katero se ocenjuje, najmanj tri mesece delalo na drugi šoli oziroma v drugem vzgojnem in izobraževalnem zavodu, zahteva pristojna komisija mnenje o njegovem delu od učiteljskega zbora te šole oziroma od vzgojiteljskega zbora tega zavoda.

18. člen
Ocena učnega in vzgojnega osebja temelji na podatkih, ki so vpisani v vprašalno polo.

19. člen
Predsednik komisije skliče sejo komisije.

20. člen
Ko je končana obravnava posameznega primera, odloča komisija o splošni oceni učnega in vzgojnega osebja z večino glasov.

21. člen
Ravnatelj (upravitelj) šole oziroma predstojnik vzgojnega in izobraževalnega zavoda sporoči odločitev komisije o splošni oceni takoj uslužbencu na podpis.

22. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

II. Ocenjevalni organi

7. člen
Učno in vzgojno osebje ocenjuje ocenjevalna komisija (v nadaljnjem besedilu: »komisija«).

8. člen
Komisija ocenjuje vse učno oziroma vzgojno osebje, ki mora biti ocenjeno in dela na šoli oziroma v vzgojnem in izobraževalnem zavodu ob ocenjevanju. To velja tudi za učno oziroma za vzgojno osebje, ki je začasno dodeljeno na delo v to šolo oziroma vzgojni in izobraževalni zavod, če je na delu v tej šoli oziroma v tem zavodu najmanj tri mesece. Če pa je začasno dodeljeno učno oziroma vzgojno osebje na delu v šoli oziroma zavodu manj kot tri mesece, se oceni na šoli oziroma v zavodu, v katerem je stalno zaposleno.

13. člen
Ravnatelj (upravitelj) šole oziroma predstojnik drugega vzgojnega in izobraževalnega zavoda izpolni podatke po vprašalni poli za ocenitev. Izpolnitve vprašalno-pola mora izročiti komisiji najkasneje do konca meseca marca.

23. člen
Tisti, ki je zahteval spremembo splošne ocene, ima pravico komisiji ustno razložiti svoje pripombe k podatkom, na katere se oprira dana ocena. V takem primeru je lahko navzoč na seji komisije vse dotlej, dokler ne preide komisija k odločanju.

24. člen
Razširjena komisija (22. člen) dela v polni sestavi in odloča o zahtevi za spremembo splošne ocene z večino glasov.

25. člen
Upravni organ okrajnega oziroma občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za prosveto, mora poslati evidenco o ocenah za vse učno in vzgojno osebje šol oziroma vzgojnih in izobraževalnih zavodov, nad katerimi izvršuje ljudski odbor pravice ustanovitelja, in sicer razčlenjeno po nazivih in po vrstah ocen.

26. člen
Svet okrajnega ljudskega odbora, ki je pristojen za prosveto, mora poslati evidenco za vsa okrajna (okrajna evidenca).

8. člen
Komisija ocenjuje vse učno oziroma vzgojno osebje, ki mora biti ocenjeno in dela na šoli oziroma v vzgojnem in izobraževalnem zavodu ob ocenjevanju. To velja tudi za učno oziroma za vzgojno osebje, ki je začasno dodeljeno na delo v to šolo oziroma vzgojni in izobraževalni zavod, če je na delu v tej šoli oziroma v tem zavodu najmanj tri mesece. Če pa je začasno dodeljeno učno oziroma vzgojno osebje na delu v šoli oziroma zavodu manj kot tri mesece, se oceni na šoli oziroma v zavodu, v katerem je stalno zaposleno.

9. člen
Osebe iz prvega odstavka 2. člena tega pravilnika, ki so po veljavnih predpisih dolžne počevati, ocenjuje posebna komisija, ki jo imenuje svet. Za šole oziroma druge vzgojne in izobraževalne zavode, nasproti katerim izvršuje pravice ustanovitelja pristojni republiški organ imenuje komisijo sekretariat

14. člen
Pri ocenjevanju učnega in vzgojnega osebja se upoštevajo: strokovna sposobnost, prizadevanje in uspehi, doseženi v učno-pedagoškem delu, ter uspehi v izboljševanju učno-pedagoškega dela.

27. člen
Dokončna splošna ocena posameznega učitelja oziroma vzgojitelja za posamezno šolsko leto se vpíše njegov personalni list.

28. člen
Komisija mora najprej vzeti v postopek ocenitev učnega in vzgojnega osebja, ki jih potegovati na rednem razpisu za prosta mesta.

29. člen
Izjemoma je treba v skladu s 7. in 9. členom tega pravilnika takoj imenovati komisije za ocenitev učnega in vzgojnega osebja za šolsko leto 1958-59.

30. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

III. Ocenjevanje učnega in vzgojnega osebja

1. Ocenjevanje

13. člen
Ravnatelj (upravitelj) šole oziroma predstojnik drugega vzgojnega in izobraževalnega zavoda izpolni podatke po vprašalni poli za ocenitev. Izpolnitve vprašalno-pola mora izročiti komisiji najkasneje do konca meseca marca.

14. člen
Pri ocenjevanju učnega in vzgojnega osebja se upoštevajo: strokovna sposobnost, prizadevanje in uspehi, doseženi v učno-pedagoškem delu, ter uspehi v izboljševanju učno-pedagoškega dela.

29. člen
Izjemoma je treba v skladu s 7. in 9. členom tega pravilnika takoj imenovati komisije za ocenitev učnega in vzgojnega osebja za šolsko leto 1958-59.

31. člen
Ta pravilnik velja od dneva objave v Uradnem listu FLRJ št. 736.

32. člen
Beograd, 2. marca 1959.

33. člen
Sekretar za prosveto in kulturo: Krsto Crvenkovski s. r. (Ponatis iz Uradnega lista FLRJ, št. 10, z dne 11. marca 1959.)

2. Ocenjevanje

14. člen
Pri ocenjevanju učnega in vzgojnega osebja se upoštevajo: strokovna sposobnost, prizadevanje in uspehi, doseženi v učno-pedagoškem delu, ter uspehi v izboljševanju učno-pedagoškega dela.

34. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

35. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

36. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

37. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

38. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

3. Ocenjevanje

15. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

39. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

40. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

41. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

42. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

43. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

4. Ocenjevanje

16. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

44. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

45. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

46. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

47. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

48. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

5. Ocenjevanje

17. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

49. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

50. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

51. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

52. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

53. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

6. Ocenjevanje

18. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

54. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

55. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

56. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

57. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

58. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

7. Ocenjevanje

19. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

59. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

60. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

61. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

62. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

63. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

8. Ocenjevanje

20. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

64. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

65. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

66. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

67. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

68. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

9. Ocenjevanje

21. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

69. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

70. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

71. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

72. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

73. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

10. Ocenjevanje

22. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

74. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

75. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

76. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

77. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

78. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred oziroma za periodični povzisek.

11. Ocenjevanje

23. člen
Učnemu in vzgojnemu osebju, ki z ozirom na 3. člen tega pravilnika ni bilo ocenjeno v letu 1958, izvzemaš osebje, ki je bilo odstranjeno iz službe, se šteje za redno napredovanje v višji plačilni razred

Pri pouku gluhih v Zavodu za gluho mladino v Ljubljani

Gradnja novega zavoda za gluho mladino

Gluhota je teko velika invalidnost, da je gluhi otrok, praktično vzeto, popolnoma osamljen tako v družini kot v širšem okolju. Tako pri gluhih otroku ne more biti govora o kakšnem pravem družinskem življenju in vzgoji, ker tak otrok ne more dojemati vse tisto, kar mu družina daje le animacijsko vzdrževanje. Njegovo popolno osamljenost, more pomagati le šola, ki mu kolikor toliko odpre vrata v abstraktni, psihični in socialni svet in mu prikaže zakonite odnose, ki vladajo med sliščimi ljudmi. Protinaravno je, da branim gluhih njihovo združevanje v večje skupine, ker le v teh se počutijo enakopravne. Mislimo, da prav iz psihičnega, socialnega in moralnega vidika ne more biti tehtnih ugovorov proti velikemu zavodu za gluho mladino, ki bi obsegal vrtec za predšolske, šoloobvezne in posolske polične oddelke. Ker niso vsi gluhi, kot tudi sliščiji, na enak inteligentni stopnji, jih lahko samo v velikem zavodu delimo po umstvenih zmogljivostih.

Kar se tiče samega zavodnega režima se tu postavlja karniška ureditev, ki je pri današnjih tehničnih zmogljivostih popolnoma zgrešena. Svetlobno signaliziranje, zvočne naprave, gradbena razdelitev itd. se da v večjem zavodu neprimerno bolj in veliko ceneje urediti kot v majhnem zavodu, kjer se že sama oskrba neprimerno podraži, kaj šele vse drugo. Sploh sama zidava bo pri velikem zavodu veliko cenejša kot pri več majhnih zavodih.

Kar se tiče samega zavodnega režima se tu postavlja karniška ureditev, ki je pri današnjih tehničnih zmogljivostih popolnoma zgrešena. Svetlobno signaliziranje, zvočne naprave, gradbena razdelitev itd. se da v večjem zavodu neprimerno bolj in veliko ceneje urediti kot v majhnem zavodu, kjer se že sama oskrba neprimerno podraži, kaj šele vse drugo. Sploh sama zidava bo pri velikem zavodu veliko cenejša kot pri več majhnih zavodih.

Kar se tiče samega zavodnega režima se tu postavlja karniška ureditev, ki je pri današnjih tehničnih zmogljivostih popolnoma zgrešena. Svetlobno signaliziranje, zvočne naprave, gradbena razdelitev itd. se da v večjem zavodu neprimerno bolj in veliko ceneje urediti kot v majhnem zavodu, kjer se že sama oskrba neprimerno podraži, kaj šele vse drugo. Sploh sama zidava bo pri velikem zavodu veliko cenejša kot pri več majhnih zavodih.

Skiepi občnega zbora

Združenja učiteljev in vzgojiteljev posebnih šol za Slovenijo

1. Občni zbor soglašajo z združitvijo združenja z ostalimi združenji prosvetnih delavcev v nov enotni sindikat prosvetnih delavcev.
2. Novo izvoljeni sekretariat republiškega odbora se pooblašča, da podvzame vse potrebne organizacijske ukrepe pri združevanju in delegiranju članov bodisi za ustanovni kongres, bodisi pri delegiranju članov za nov sindikalni odbor enotnega sindikata prosvetnih delavcev.
3. Sekretariat republiškega odbora bo, v kolikor bi prišlo do kongresa našega združenja, delegiral po sedanjem proporcionalno delegate iz posameznih društev.
4. Občni zbor je sklenil, da se ustanovi strokovno združenje defektologov in se zato pooblasti sekretariat RO, da podvzame potrebno organizacijske ukrepe.
5. Sekretariat naj za 15-letnico osvoboditve in praznovanja obletnice ustanovitve zavoda za gluho, slepo in duševno

nerazvito mladino izdela jubilejni in delovni program proslav in program delovne konferenec defektologov FLRI.

6. Občni zbor priporoča, da se pri izvršnem svetu LRS imenuje komisija za posebno šolstvo, podobno kot je že imenovana komisija za strokovno šolstvo. Prav tako naj se pri OLO ustanove take komisije.

7. Republiški odbor bo preko svojega centralnega odbora predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da sprejme odlok o posebnih dodatkih za težje delo tako, da se bo ta dodatek doleči brez razpona za vse kategorije in delovna mesta. Posebni dodatek pripada osebu ves čas službovanja na posebnih vzgojnih ustanovah.

8. Ponovno bomo predlagali z odgovarjajočo utemeljitvijo razvrstitve predmetnih učiteljev od 12. do 5. plačilnega razreda.

9. Sekretariat RO bo zahteval od svojega centralnega odbora, da bo izdelal osnutek no-

vele k splošnemu zakonu o šolstvu, s katero se bo črtal drugi odstavek 65. člena tega zakona, in ga dostavil ZIS.

10. Občni zbor naroča vsem svojim članom, da vsestransko šolsko kot javno sodelujejo pri proslavah 40-letnice ustanovitve Zveze komunistov Jugoslavije.

Občni zbor je izvolil sledeči sekretariat: Brezovec Ciril, Dobovšek Mira, Jagodič Vojko, Kavčič Stanko, Kmetec Jože, Ogorelec Albin, Pavčič Marjan, Rot Srečko, Sušnik Rudi, Trpin Boris in Zakovšek Jože. Samo predsedstvo tvorijo: Ogorelec Albin predsednik, Zakovšek Jože namestnik predsednika, Sušnik Rudi tajnik, Kavčič Stanko blagajnik.

KDO SO AVTORJI ŠOLSKIH RADIJSKIH UR?

Tovariši urednik,

Ker imamo dva radijska sprejemnika, poslušamo na naši šoli radijske šolske ure skoraj redno. Pri pripravah za te ure pa me že dalj časa nekaj moti. Pa verjetno še mnoge druge. Ta hip se spomnim Levstička, kd je dejal, da mora biti vsakdo, kd piše in daje

med ljudi, pripravljen tudi na kritiko, sicer da je bolje, če ne piše. Radijske šolske ure oddaja Radio Ljubljana šestkrat v tednu, to je skoraj tri ure. Otroci kakor tudi učitelji često nestrapno čakajo nanje. Te naj jim pomagajo, dosežati čimboljše učne in vzgojne uspehe. Preden berem knjigo, me zanima predvsem pisatelj, in preden poslušam radijsko uro, bi hotel vedeti, kdo jo je pripravil. Mislim, da imamo pravico vedeti, kdo

je avtor. Pa bomo potem rekli, da imamo v ta zna, kako se tej reči streže, oni drugi pa ne. Zdi se mi, da je to edinstveno: za tisoče in tisoče gre odaja po etru, nihče izven redakcije pa ne ve, kdo je tisto ali tako ali drugače napisal. Pa ga bomo ali hvalili ali grajali, redakcija pa bo delo olajšano. Ne bi hotel ničesar očitati, a ta način dolše vzbuja upravičene sumnje.

L. Snuderl, Mengeš

Tovariši učitelji in profesorji!

Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je v Pionirskem listu objavil dve nagradni uganki za pomladkarje RK. Zrebanje nameravamo izvesti na tisti šoli, ki bi pripravila za 8. maj najboljši program, 8. maj je namreč dan pomladkarja, ki ga praznujejo pomladkarji vsega sveta. V počastitev tega dne naj bi pomladkarji izvedli po šolah akademije, imeli zanimiva zdravstvena predavanja, gledali primerne filme, imeli akcije kot prireditvev onemoglih, slepih itd.

Prosimo tovariše poverjenike za podmladek in razrednike, da učencem pomagajo pri pripravah za ta praznik, ki naj postane dan, ko bodo pomladkarji RK polagali obračun celotnega dela.

Prepričani smo da bi javno žrebanje na neki šoli prav gotovo poživilo delo pomladkarja, hkrati pa bi pomladkarji s tem dobili tudi priznanje za svoj celotni trud.

Komisija za podmladek pri GO RK Slovenije

Profesor Jože Rakovec - 50-letnik

Povsem tiho in skromno je praznoval 50-letnico rojstva delavci trziški prosvetni delavec in pedagog prof. Jože Rakovec. Tržičanom je dobro poznan, saj poleg uspešnega pedagoškega dela čvrsto orje tudi kulturno ledino. Mnoge mu zaupane funkcije je opravljal in še opravlja v splošno zadovoljstvo Tržičanov. Jubilantu želimo še mnogo let in nadaljnjih delovnih uspehov!

Dr. Mantja Delcva, članica komisije za Podmladek pri Glavnem odboru RK Slovenije

med ljudi, pripravljen tudi na kritiko, sicer da je bolje, če ne piše. Radijske šolske ure oddaja Radio Ljubljana šestkrat v tednu, to je skoraj tri ure. Otroci kakor tudi učitelji često nestrapno čakajo nanje. Te naj jim pomagajo, dosežati čimboljše učne in vzgojne uspehe. Preden berem knjigo, me zanima predvsem pisatelj, in preden poslušam radijsko uro, bi hotel vedeti, kdo jo je pripravil. Mislim, da imamo pravico vedeti, kdo

Kdaj bomo dobili »Ijudsko zvezdarno«?

Dnevni časopisi, poljudno-znanstvene revije, mladinski listi — vse je polno o novih velikih uspehih znanstvenikov, ki ne pošiljajo samo okoli Zemlje umetne satelite, ampak tudi: že proti Luni sami in celo naprej. Tako se je zadnji izstrelek pridružil celo velikim otrokom Sonca, Marsu in Jupitru in Zemlji ter kroži sedaj, četudi drobec, vendarle po stotine milijonov kilometrov dolgi poti po vesoljstvu. Verjetno ne bo več dolgo, ko bo prva raketa — sicer še brez živega bitja — zadelo ob našo svetlo spremljevalko Luno. Za njo pa bodo prej ali slej kmalu prišle na ta daljni svet rakete z živimi bitji in končno tudi z ljudmi. Ni ga skoraj kraja na Zemlji, kjer ne bi o tem že govorili, in celo politika posega v ta trenutno še nedostopni svet ter trdi, da bo tisti vladal Zemlji, ki bo zasedel Luno. Skozi tisoče dalj-

nogledov, velikih in malih zre noč za nočjo milijone ljudi v čudoviti zvezdni svet tam v vesoljstvu, pa tudi na še vedno neobljudeno, a tako čudovito oblikovano površje naše Lune. Luna bo prva postojanka, prva odskočna deska človeka za podrobnejše raziskovanje bližnjega vesoljstva, predvsem pa Sončnega sistema.

Kolikim ljudem pa moremo mi Slovenci pokazati Luno, Sonce, planete in daljne milijarde zvezd in drugo, kar se vrtili po neskončnem vesoljstvu? Le nekoliko šol, ki bi jih lahko na prste ene roke sešteli, more svojim dijakom pokazati našo širšo domovino, v katero bolj in bolj hrepenimo in začujemo segati. Vsi drugi se morajo zadovoljiti samo z golimi opisi in slikami, ki vse niti malo ne morejo pojasniti drobec tega, kar je odkrila moderna astronomija. V tem nas daleč presegata Beograd in Zagreb, ki razpolagata s številnimi dobrimi instrumenti in morata kolikor toliko zadovoljiti širše množice in jih osrečiti s pogledom na nezasišene lepote daljnega neba. Kdor je vsaj enkrat videl lepota Saturna s prelepim kolobarjem, veličana Jupitra z neprestano obkrožajočimi ga lunami, vedno žareče vrhove velikanskih gorovij na Luni, njene neštevne, velikanske kraterje, posebno pa množice daljnih zvezd, ki se družijo tu in tam v cele oblake sonc, v čudovite kroglaste kepike, v dvojne zvezde, ki se že vekove vrte druge okoli druge, ta se čuti osrečenega in bogatega. In zakaj ne bi mi Slovenci nudili množicam tudi teh neprekosljivih vesoljnih lepot? Zakaj ne bi našim ljudem nazorno pokazali, kako majhna je Zemlja, kako veliko je vesoljstvo in kako lepo je? Pogled v vesoljstvo, spoznanje, kako majhna je naša domovina Zemlja, je tudi izredno vzgojen. Kakor prijetno, majhno domače ognjišče se nam zdi Zemlja, naše bivaličke, okoli katerega se gnetemo, a žal se vedno kregamo in ogrožamo drug drugega z vojnami in uničenjem. Pogled v vesoljstvo pa nas s svojjo nedoumljivo ogromnostjo nujno opozori, da smo nelzerno majhna družabca bitij, ki naj svoje izredno kratko življenje čim lepše in složno preživljamo na svoji majhni, slučajno ustvarjeni domovini Zemlji.

kakor dober — ne najbolj — avto ali ducat harmonik. Za dobrih tisoč in malo več dolarjev že serijsko izdelujejo danes v ZDA, v Vzhodni Nemčiji, na Japonskem odlične daljnogledne s premerom objektiva 160 milimetrov in goriščno razdaljo okoli 2500 milimetrov, kar dá vse vmesne povečave od 42 do 625-krat! Pri tem je tak daljnogled opremljen s paralaktičnim stojaalom, delinimi krogi in ga goni poseben mehanizem. Za hitro naperjenje na izbrani objekt na nebu služita dva odlična daljnogleda — iskalca. Okularji pa so postavljeni na revolver, da ne izgublamo časa z menjavanjem povečav. In še poseben daljnogled — astrokamera je montirana nanj. Za tak daljnogled ni potrebna kupa, ker ga je mogoče namestiti v majhno stavbo s premešljivo streho, kar tudi ne velja premoženje.

Zakaj Slovenci ne bi mogli postaviti takega majhnega, a učinkovitega hrama poljudne znanosti in pouka? Nešet; naši sindikati, društva in oblasti bi lahko izredno hitro zbrali potrebno vsoto za instrument in skromno leseno ali zidano stavbico. Mogoče bi se prav društvo učiteljev in profesorjev postavilo nalogo, zgraditi tak majhen ljudski astronomski observatorij, ki bi dan in noč služil šolam in v Ljubljano prihajajočim ljudem. Pravim dan in noč, kajti daljnogled v izmeri, ki sem jo omenil, pokaže tudi podnevi planete Venere, Jupitra in Saturna, da ne govorimo o Soncu, katerega delovnanje na Zemljo bolj in bolj spoznavamo in izrabljamo! Tisoč in desetisoč, ki bi videli vse to, bi imeli vsestransko korist, predvsem pa celotna naša družba!

Pavel Kunaver

JOSIP BRINAR

12. marca je umrl v svojem 85. letu Josip Brinar, meščanskošolski ravnatelj v pokouju.

Rojen 1. novembra 1874 v Studenčih pri Hratniku, se je odločil za učiteljski poklic. Po zrelostnem izpitu, ki ga je napravil 1893. leta na moškem učiteljsku v Mariboru, je nastopil prvo učiteljsko službo na osnovni šoli v Slov. Bistrici; od tod je šel v Vojnik pa v Rajhenburg in Sevnico, od koder se je po opravljenem izpitu za meščansko šolo preselil na meščansko šolo v Krško. Ko pa je bila 1906. leta ustanovljena v Postojni prva slovenska meščanska šola, je postal Brinar njen ravnatelj. Od tod ga je po prvi svetovni vojni pregnala italijanska okupacija pa se je preselil v Celje, kjer je postal ravnatelj poslovenega dekliške meščanske šole; na tem mestu je ostal do svoje upokojitve (1929).

Tale moj mali posmrtni zapis o pokojniku nima in ne more imeti namena, da bi o Brinarjevem delu razpravljali podrobneje; kaj takega tudi ni treba; to delo je dobro opravil že Albin Podjavorski v spomnični »Osemdesetletnica prve slovenske šole v Celju«, v monografiji z naslovom »Pedagoško delo Josipa Brinarja«; o pokojnikovi 60-letnici; pa je temu delu izrekel posebno priznanje Popotnik (1934-35). Upani smemo, da zdaj po njegovi smrti izide tudi njegova že napovedana avtobiografija, ki nam izpopolni in zaokroži do sedaj znani lik slovenskega prosvetnega delavca Josipa Brinarja.

S svojo marljivostjo, prizadevanostjo, s svojo lastno pridobitveno vsestransko razgledanostjo je bil Josip Brinar za svojim prvim stanovskim tovarišem zgled slovenskega ljudskega prosvetnega delavca. Tu zapšem z željo, da ostani to še vnaprej za sedanj in bodoči rod prosvetnih delavcev, za slehernega, ki hoče kot pedagog biti ljudski vzgojitelj in učitelj.

Pavle Flerš

Studij na univerzi dostopen vsem

Zvezni izvršni svet je pred nekaj dnevi sprejel uredbo, da se lahko na vse univerze v državi vpišejo ljudje, ki imajo veselje do nadaljnega študija in kažejo sposobnosti, da bodo v določenem roku ta študij končali — ne glede na njihovo predhodno izobrazbo. Zaodstuje, da so štiri leta delali v proizvodnji in se na svojem delovnem mestu izkazali kot »pubduniki« novih metod dela.

Ljubljanska univerza bo začela z vpisovanjem takih študentov že letošnje jesen. Vsak prijavljeni bo moral opraviti sprejemni izpit (pilsmen in ustni), na katerem bo pokazal raven svoje splošne izobrazbe in nagnjenje k izbrani stroki.

Naloga delavskih univerz bo, da bodo organizirale tečaj za pripravlanje na te sprejemne izpite za študij na univerzi.

Uredba določa, da imajo pravico do študija na najvišji ustanovi tudi absolventi vseh strokovnih šol, ki doslej niso veljale kot srednje.

Naš majski izlet

Pomladanski čas se nam približuje z naglimi koraki. Se malo in že bomo postavljali pred praprane: kam in kako naj popeljejo solarje na majski izlet, da bo mladina spoznala zanimivosti in lepote naše domovine in si razširila obzorje, da bo izlet ugodno vplival na njihovo zdravje ter da bodo z izletom zadovoljni otroci in njihovi starši.

Pedagog naj ob načrtu za majski izlet upošteva predvsem otrokovo telesno in duševno zmogljivost. Načrt izleta naj temu primerno prikaže, razen tega pa naj upošteva tudi finančno zmogljivost staršev, ki težko krijejo stroške za daljše izlete, zlasti v rodbinah z več šoloobveznimi otroki.

Otroci sami ne morejo pravilno presoditi svoje vzdržljivosti in svojih moči, zato pogostokrat pedagoga dobesedno prisilijo na dolge, njihovi starosti neprimerno izlete, z vlakom, avtobusom in drugimi prevoznimi sredstvi.

Tudi pri izletih naj velja pravilo, da nudimo otroku vsako stvar o pravem času. Nespretno je otroke že v osemletki voditi na majske izlete v oddaljene kraje, n. pr. iz Ljubljane na morje in slično. Manjšega otroka fizični naporji toliko izčrpajo, da niti dojeti ne more lepote in zanimivosti pokrajine. In razen tega, ali bomo sploh lahko še kaj novega nudili dijakom v višjih razredih gimnazije, če jih bomo iz v rani mladosti v vseh pogledih razvajali in obispavali?

Za otroke prvih razredov osemletke so primerni izleti v najbližje okolice. Izlet naj predstavlja le malo daljši sprehod. Hoja naj bo počasna, najšibkejši otroci naj na

čelu skupine odredijo tempo in korak. Kot izletno točko izberimo primeren, dovolj velik in varen prostor, kjer otroci po mili volji ves ljubi dan lahko telkajo, se igrajo razne igre pa tudi počivajo. Skrbeti moramo za to, da bodo imeli otroci na razpolago en topel obrok hrane ter zadosti primerno pijače (mleko, sadne sokove ali vsaj zdravo pitno vodo za umivanje oziroma sanitarije). Ni priporočljivo, da več razredov izbere za izletno točko isti cilj oziroma isti prostor. Skupina otrok bo prevelika, slabše pregledna, kontrola nad učenci pa težja in manj učinkovita.

Otroci tretjih razredov (9, 10 let) naj na izletih ne pešajo več kot 10 km dnevno. Tempo naj ne bo hitrejši od 3 km na uro, po vsaki uri naj bo 15—20 minut odmora. Tudi zanje kot za vse ostale skupine velja načelo, da skupino vodijo najšibkejši otroci, ki določajo hitrost, ter da za cilj izleta ne izbiramo nevarnih krajev (prevelike strmine itd.).

Otrokom 4. in 5. razreda (11—12 let) ni dovoljeno pešati več kot 15 km na dan. Dovoljen tempo je 4 km na uro s 15 minutnimi odmori po vsaki uri, otrokom zadnjih razredov osemletke (13—15 let) pa največ 20 km dnevno ob istem tempu t. i. 4 km na uro. Dijaki gimnazij in srednjih strokovnih šol (15—18 let) pa lahko prehodijo dnevno 25 km s hitrostjo 4 km na uro.

Otroci nižjih razredov osemletke naj se načelno na izlet ne vozijo z vlakom. Učencem višjih razredov osemletke dovoljujemo uporabljati na izletih vlak kot prevozno sredstvo, vendar največ eno- do dvourno vož-

njo z vlakom podnevi, nikakor pa ne pozno zvečer in ponoči.

Ob času majskih izletov pogosto v zgodnjih jutranjih urah vidimo po kolodvorih in peronih vse polno solarjev najrazličnejših starostnih obdobj, včasih celo brez varstva in nadzorstva. Brez organizirane skupine se posamezni otroci prerivajo med odraslimi potniki ter si na vse mogoče načine utirajo pot do prostorov v vagonih, ki naj večkrat niso niti rezervirani za solarje. Na samem povratku izletov v poznih večernih urah utrujeni polegajo po klopek peronskih čakalnic, da, včasih celo v kinodvoranah zaspani, napol sede, napol leže gledajo predstavo ter tako prebijajo čas do odhoda vlaka. Prav pogosto v vagonih mali solarji utrujeni polegajo po klopek ter trdno zaspijo, tako da jih na prestopnih in končnih postajah njih tovarišice le z muko in težavami prebujajo.

Mladince že pred izletom z vlakom opozorimo na nevarnosti pri vožnji. Zlasti jim prepovemo izstopanje na vmesnih postajah (zaradi pitne vode ali pa tudi za šalo), da preprečimo event. nesreče, ozihr. se izognemo temu, da bi posamezni dijaki sami ostali na vmesnih postajah.

V primeru večdnevnih ekskurzij in maturitetnih potovanj priporočamo vsaj dva obroka tople hrane dnevno ter 8—9 urni nočni počitek. Če traja potovanje en teden ali več, pa je predhodno za vse dijake obvezen zdravniški pregled.

Dr. Mantja Delcva, članica komisije za Podmladek pri Glavnem odboru RK Slovenije

Državna založba Slovenije

opozarja na svoje novejšje publikacije:

Dr. PAVEL KARLIN: METKA UND MILAN SPRECHEN DEUTSCH din 420.—

Dr. ANTON GRAD: VESELA ANGLESCINA din 400.—

SOLA — OTROKOV DRUGI DOM (Zbornik Zavoda za proučevanje šolstva III) din 500.—

GRADIVO 1: SMARNA GORA IN SVET OKOLI NJE din 25.—

Državna založba Slovenije
Ljubljana, Mestni trg 26

